

w sprawie wyrażenia opinii dotyczącej spełnienia warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu oraz związku studiów ze strategią uczelni w ramach postępowania z wniosku Uczelni Państwowej im. Jana Grodka w Sanoku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

§ 1

Na podstawie art. 245 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 258 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.) Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej, po zapoznaniu się z opinią I zespołu nauk społecznych, prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia, stanowiącą załącznik nr 1 do niniejszej uchwały, wyraża:

negatywną opinię

w związku z tym, że studia na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym nie spełniają warunków ich prowadzenia odnośnie do opisu zakładanych efektów uczenia się, realizacji programu studiów, obsady zajęć objętych programem studiów, współpracy z otoczeniem, w szczególności w zakresie doboru miejsc praktyk oraz zasobów bibliotecznych.

Uzasadnienie:

1. Nie jest spełniony warunek określony w art. 67 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.), bowiem kierunkowe, podstawowe oraz specjalnościowe efekty uczenia się nie uwzględniają uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 226), oraz charakterystyk drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy. Opis zakładanych efektów uczenia się wskazuje na niższy stopień zaawansowania wiedzy oraz złożoności umiejętności, niż opisany jako właściwy dla 6. poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji w przywołanych wyżej przepisach. W opisie kierunkowych efektów uczenia się przedstawionych przez Wnioskodawcę, albo w ogóle nie określa się stopnia osiągnięcia wiedzy i złożoności umiejętności, albo określa się je na poziomie podstawowym. Do drugiego z wymienionych przypadków należą efekty: EK-K_W03 („posiada podstawową wiedzę o charakterze nauki o bezpieczeństwie oraz miejscu i roli jaką odgrywa w systemie nauk społecznych”), EK-K_W06 („dysponuje podstawową wiedzą o regulacjach prawnych odnoszących się do sfery bezpieczeństwa wewnętrznego państwa”), EK-K_W14 („ma podstawową wiedzę dotyczącą metod, narzędzi służących organizacji procesu badawczego”), EK-K_W15 („dysponuje podstawową wiedzą o uwarunkowaniach prawnych, etycznych, organizacyjnych, które wpływają na kształt struktur właściwych w sferze bezpieczeństwa wewnętrznego państwa”), EK-K_W16 („dysponuje podstawową wiedzą z zakresu bezpieczeństwa, prawnych aspektów bezpieczeństwa wewnętrznego państwa”), EK-K_W17 („ma podstawową wiedzę

dotyczącą procesów gospodarczych mających wpływ na bezpieczeństwo państwa”), EK-K_W20 („ma podstawową wiedzę z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w stanach zagrożenia zdrowia i życia u osób w różnym wieku”), EK-K_U03 („potrafi zastosować podstawowe metody analizy kryminalnej”), EK-K_U04 („potrafi opracować podstawowe dokumenty planistyczne zarządzania kryzysowego”), EK_K_U14 („potrafi nawiązać rozmowę, zna podstawowe słownictwo”), EK_K_U16 („potrafi wykonywać podstawowe ćwiczenia z zakresu wychowania fizycznego”), EK_K_U18 („zna podstawowe zasady postępowania się bronią”).

Ponadto, opis niektórych efektów uczenia się wskazuje, że efekty uczenia się zamiast do efektów w zakresie wiedzy, zostały przyporządkowane do efektów w zakresie umiejętności, albo zamiast w grupie efektów z zakresu umiejętności zostały umiejscowione w grupie efektów z zakresu kompetencji społecznych. W katalogu efektów opisujących umiejętności absolwenta zostały błędnie umiejscowione efekty, które wprost odwołują się do wiedzy. Dotyczy to efektów EK_K_U18 („zna podstawowe zasady postępowania się bronią”) oraz EK_K_U20 („zna strukturę organów administracji rządowej”). Z kolei w efektach uczenia się w zakresie kompetencji społecznych błędnie znalazły się efekty, które wprost odwołują się do umiejętności. Należą do nich efekty: EK-K_K08 („posiada umiejętność rozumienia tekstu pisanego, słuchanego, czytanego na poziomie B1”), EK-K_K11 („potrafi odpowiedzialnie wykorzystywać technologie informatyczne”), EK-K_K12 („potrafi podejmować właściwe decyzje w sytuacji kryzysowej”).

2. Wnioskodawca nie wykazał, że spełnia warunek prowadzenia zajęć kształtujących umiejętności praktyczne w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej objętej wnioskowanymi studiami oraz w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Nie został więc spełniony warunek określony w § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów (Dz. U. z 2018 r. poz. 1861 z późn. zm.).

Sylabus do przedmiotu *nowe technologie informacyjne i bezpieczeństwo teleinformatyczne* przewiduje, że student osiągając zamierzone efekty uczenia się w zakresie umiejętności, będzie potrafił identyfikować symptomy związane z zagrożeniami generowanymi przez sieć lub w sieci Internet; posługiwać się technikami komputerowymi w celu dokumentowania i prezentowania wyników rozwiązywanych zadań; oraz analizować zagrożenia dla bezpieczeństwa i prywatności w sieci w wymiarze współczesnym i formułować wstępne założenia zapobiegania tym zjawiskom. Jednocześnie sylabus nie wskazuje, w jakich warunkach i przy użyciu jakich narzędzi cele te zostaną zrealizowane (w szczególności czy wymagany będzie sprzęt komputerowy, jeżeli tak to jaki, oraz z jakim specjalistycznym oprogramowaniem).

Analogiczna sytuacja występuje w wypadku przedmiotu *łączność telefoniczna i radiotelefoniczna* w podmiotach wspierających krajowy system ratowniczo-gaśniczy, po ukończeniu którego student, jak wskazuje sylabus, „potrafi obsługiwać różne systemy telekomunikacyjne”. Jednak w programie studiów na realizację tego przedmiotu nie przewidziano ani jednej godziny ćwiczeń. Zgodnie z sylabusem powyższa umiejętność ma być kształtowana wyłącznie w trakcie wykładu.

W przypadku przedmiotu *podstawy strzelectwa bojowego* do zajęć z tego przedmiotu opracowano cztery sylabusy, po jednym na każdy semestr, w którym ma być realizowany

(semestry I, IV, V i VI). Przykładowo, sylabus tego przedmiotu w semestrze V przewiduje, że student osiągając w zakresie umiejętności zamierzone efekty uczenia się, umie m.in. wykonywać strzelanie z broni palnej długiej z lufą gwintowana i gładką, krótkiej rewolwer, pistolet o kalibrze 22 LR (5,6mm) 5,56 mm, 7,62 mm, 7,65 mm, 9mm parabellum, 9 mm Makarow, 38 special; umie celnie strzelać z broni palnej kaliber 22 LR do tarczy sportowej ze wszystkich postaw strzeleckich; umie celnie strzelać z bojowej palnej kaliber 5,56 mm, 7,62 mm, 7,65 mm, 9mm parabellum, 9 mm Makarow, 38 special do tarczy sportowej ze wszystkich postaw strzeleckich. Z kolei wśród tematów ćwiczeń przewidzianych omawianym sylabusem można przywołać m.in. temat 4: „Utrwalenie zasad i nawyków w zakresie bezpiecznego posługiwania się bronią. Doskonalenie celnego strzelania statycznego w postawie stojąc i klęcząc z pistoletu maszynowego 22 LR (5,6 mm) do tarczy sportowej odległość 10m, 25m i 50 m.”, czy temat 5: „Utrwalenie zasad i nawyków w zakresie bezpiecznego posługiwania się bronią. Doskonalenie celnego strzelania dynamicznego ze zmianą postawy strzeleckiej z broni długiej palnej kaliber 22 LR (5,6 mm) powtarzalnej i samopowtarzalnej w postawie leżąc, klęcząc, stojąc do tarczy sportowej odległość 50 m.”. Strzelanie z pistoletu maszynowego do tarczy znajdującej się w odległości 50 metrów czy strzelanie dynamiczne z samopowtarzalnej broni długiej do tak oddalonego celu, wymaga niezwykle specyficznych warunków. Tymczasem Uczelnia we wniosku deklaruje, że dopiero po uzyskaniu zgody na uruchomienie kształcenia zapewni środki na organizację i wyposażenie sali ćwiczeń – strzelnicy na broń pneumatyczną i trenażera laserowego do komputerowej symulacji strzelań. Jednocześnie brak jakichkolwiek dodatkowych informacji o charakterystyce trenażera, która wskazywałaby na możliwość realizacji planowanych ćwiczeń oraz uzyskanie przez studentów zakładanych celów uczenia się. Uczelnia nie przedstawiła więc wystarczająco szczegółowych planów zapewnienia odpowiedniej infrastruktury oraz nie wskazała jakiej wielkości środki planuje przeznaczyć na zakup niezbędnego sprzętu.

Specjalistycznie wyposażonych pomieszczeń dydaktycznych wymaga także kształtowanie umiejętności i osiąganie celów uczenia się w wypadku przedmiotów: *cyberprzestępczość – wprowadzenie* oraz *pierwsza pomoc przedmedyczna*. Dotyczy to kształtowania takich umiejętności, jak: wdrażanie algorytmu BLS AED u dorosłych i dzieci, zaopatrywanie ran, tamowanie krwotoków tętnicznych i żylnych, unieruchamianie złamań (sylabus do przedmiotu *pierwsza pomoc przedmedyczna*), identyfikacja symptomów związanych z cyberprzestępczością w sektorze finansowym, analiza i interpretacja symptomów cyberprzestępczości, projektowanie działań zmierzających do ograniczenia różnych przejawów cyberprzestępczości, stosowanie podstawowych działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania cyberprzestępczości (sylabus do przedmiotu *cyberprzestępczość – wprowadzenie*).

3. Wnioskodawca nie wypełnił warunku wynikającego z § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów Dz. U. z 2018 r. poz. 1861 z późn. zm.), zgodnie z którym program studiów umożliwi studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów. W przypadku wnioskowanego kierunku, zajęciom do wyboru należało przyporządkować nie mniej niż 54 ECTS. Wnioskodawca podając w tym względzie liczbę 84 ECTS w nieuprawniony sposób zsumował godziny przewidziane we wszystkich czterech modułach do wyboru oraz przypisane tym godzinom

punkty ECTS. Należy pamiętać, że zgodnie z przedstawionym programem studiów, student może w toku studiów wybrać tylko jeden moduł liczący 225 godzin oraz uzyskać 21 ECTS przypisanych tylko do tego jednego modułu.

4. Wnioskodawca nie wykazał, że stworzył gwarancję realizacji praktyk zawodowych przez wszystkie instytucje wskazane w programie studiów. W dostarczonej przez Wnioskodawcę dokumentacji brak bowiem porozumień w sprawie realizacji praktyk w jednostkach Straży Granicznej oraz Służby Więziennej. W wypadku Służby Więziennej dostarczony został wyłącznie list intencyjny, który uzasadnia utworzenie wnioskowanego kierunku. Z kolei w odniesieniu do Straży Granicznej Wnioskodawca przedstawił porozumienie w sprawie organizacji praktyk zawodowych z dnia 15 lutego 2019 roku, które zostało zawarte na potrzeby tworzonego wówczas kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne na poziomie studiów drugiego stopnia. Natomiast w wypadku porozumień i aneksów do porozumień, które zostały zawarte na potrzeby wnioskowanego kierunku, liczba miejsc dla studentów, którzy mogą zostać skierowani na praktyki zawodowe jest niewystarczająca. Według planu studiów, realizacja praktyk zawodowych ma się modułowo odbywać w semestrach od II do V. Przykładowo, w semestrze II przewidziano praktyki w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Sanoku, w wymiarze 4,5 tygodnia oraz w Bieszczadzkim Pogotowiu Ratunkowym SPZOZ w Sanoku, w wymiarze 1,5 tygodnia. Zatem łącznie w II semestrze wnioskowanych studiów, studenci mają zrealizować praktykę zawodową w okresie 6 tygodni. W zapisach większości porozumień w sprawie organizacji praktyk zawodowych, zawarte są poważne ograniczenia natury organizacyjnej. Zgodnie z treścią większości porozumień, instytucja przyjmująca studentów „umożliwia zrealizowanie praktyk zawodowych dla przewidywanej liczby 30 studentów przyjętych na pierwszy rok, ustala się, że jednocześnie grupa nie będzie przekraczać 5 osób” (tak m.in.: § 1 pkt 1 porozumienia z 24.06.2020 r. z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Sanoku oraz § 2 ust. 1 aneksu z 25.06.2020 r. do porozumienia z Bieszczadzkim Pogotowiem Ratunkowym SPZOZ w Sanoku). W konsekwencji, w wypadku 30 studentów pierwszego roku powstaje 6 grup po 5 osób, które nie będą mogły realizować praktyk równoległe w wybranej instytucji. Innymi słowy, dopiero po zakończeniu praktyk przez jedną grupę studentów, instytucja przyjmująca będzie mogła przyjąć kolejną grupę. Z powyższego wynika, że w II semestrze wnioskowanych studiów, praktyki całego trzydziestoosobowego rocznika nie mogą zostać zrealizowane w okresie 6 tygodni. W świetle postanowień zawartych we wskazanych porozumieniach, realizacja tej części praktyk wymagałaby aż 36 tygodni, w wypadku ich sekwencyjności albo 27 tygodni, jeżeli kolejność realizacji praktyk nie ma znaczenia (4,5 tygodnia x 6 grup = 27 tygodni). W takim wypadku praktyki musiałyby być prowadzone przez cały semestr, a studenci w nich uczestniczący nie mogliby uczęszczać na pozostałe zajęcia, które odbywałyby się równoległe. Sytuacja wygląda podobnie w wypadku praktyk zawodowych przewidzianych do realizacji w pozostałych semestrach. Ponadto zgodnie z treścią większości przedstawionych porozumień w sprawie organizacji praktyk zawodowych, instytucje przyjmujące studentów na praktyki zobowiązują się umożliwić „zrealizowanie praktyk zawodowych dla przewidywanej liczby 30 studentów przyjętych na pierwszy rok” (tak porozumienia i aneksy do porozumień Uczelni z Bieszczadzkim Pogotowiem Ratunkowym, GOPR Grupą Bieszczadzką, Komendą Powiatową Policji w Sanoku, Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Sanoku, Urzędem Miasta Sanoka). Tymczasem z planu

studiów wynika, że praktyki zawodowe będą realizowane na pierwszym, drugim i trzecim roku studiów. Zatem w pełnym cyklu kształcenia Uczelnia musi zapewnić możliwość realizacji praktyk zawodowych nie dla 30, ale dla 90 studentów. Trzeba również pamiętać, że w wypadku Bieszczadzkiego Pogotowia Ratunkowego, GOPR Grupy Bieszczadzkiej oraz Urzędu Miasta Sanoka nie zawarto odrębnych porozumień dotyczących studentów wnioskowanego kierunku, ale jedynie aneksowano porozumienia, które Uczelnia zawarła uprzednio w odniesieniu do prowadzonego już kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne studia drugiego stopnia. Zatem będą one prawną podstawą do realizacji praktyk zawodowych na dwóch kierunkach studiów. W konsekwencji może się okazać, że instytucja organizująca praktykę przyjmując zadeklarowanych 30 studentów kierunku pierwszego stopnia bezpieczeństwo wewnętrzne, nie będzie już w stanie zrealizować praktyk dla studentów drugiego stopnia, których porozumienia także obejmują.

5. Nie jest spełniony warunek określony w art. 73 ust. 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 85 z późn. zm.). W wypadku trzech nauczycieli akademickich stwierdzono niewłaściwy przydział zajęć, których tematyka nie wykazuje związku z ich specjalnością naukową, doświadczeniem zawodowym lub dorobkiem naukowym. Nieprawidłowa obsada zajęć dotyczy następujących przedmiotów: *bezpieczeństwo wewnętrzne Unii Europejskiej, bezpieczeństwo państwa, wybrane organizacje międzynarodowe w zakresie bezpieczeństwa, aktualne zagrożenia bezpieczeństwa w Polsce, UE i na świecie, seminarium dyplomowe*. Szczegółowe informacje w tym zakresie zostały zawarte w załączniku nr 2 do uchwały.
6. Przedstawione przez Wnioskodawcę zasoby biblioteki nie zapewniają prawidłowej realizacji zajęć oraz osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów uczenia się. Istnieje poważny dysonans między zasobami biblioteki, które przez Wnioskodawcę zostały wskazane w dokumencie pn. „Opis zasobów bibliotecznych oraz elektronicznych zasobów wiedzy obejmujących literaturę zalecaną na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne dostępnych w Bibliotece Uczelni (Wykaz publikacji dostępnych w bibliotece - 189 tytuły w tym 64 publikacje prawnicze)”, a literaturą podstawową i uzupełniającą zalecaną w treści sylabusów. Należy podkreślić, iż 64 publikacje prawnicze nie są publikacjami z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego jako subdyscypliny nauk o bezpieczeństwie. Ponadto, bliższa analiza wykazu pozostałych 124 publikacji, które Wnioskodawca uznał za publikacje z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego wykazuje, że ponad połowa z nich to publikacje z obszaru innych niż nauki o bezpieczeństwie dyscyplin naukowych, takich jak nauki o zarządzaniu i jakości, nauki o polityce i administracji, historia czy ekonomia i finanse. Wszystkie one mogą być wykorzystywane na potrzeby wnioskowanego kierunku, jednak nie czyni ich to publikacjami z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego jako dyscypliny nauk o bezpieczeństwie. Powyższe wskazuje, na niewielkie nasycenie zasobów bibliotecznych specjalistycznymi publikacjami z obszaru dyscypliny naukowej, do której przypisany jest wnioskowany kierunek. Taka potrzeba jest niezwykle istotna, zważywszy na konieczność przygotowania w jego ramach prac dyplomowych. Co znamienne, w omawianym wykazie brak choćby jednej publikacji z zakresu metodologii badań nad bezpieczeństwem czy pisania w tym zakresie prac dyplomowych. Warto zaznaczyć, iż takie opracowania są dostępne na rynku księgarskim (np. A. Wawrzusiszyn, Praca dyplomowa z bezpieczeństwa. Wprowadzenie do badań. Wyd. Dyfin, 2016; J. Janczak, M. Kowalewski, Poradnik wykonania pracy dyplomowej z nauk o bezpieczeństwie. Oficyna Wydawnicza

Politechniki Warszawskiej, 2015). W załączonym przez Wnioskodawcę wykazie występują także bardzo poważne braki z punktu widzenia literatury zalecanej w sylabusach do przedmiotów. Przykładowo, sylabus z przedmiotu *patologie społeczne – podstawowe zagadnienia* wymienia 3 pozycje literatury podstawowej i 4 pozycje literatury uzupełniającej. We wspomnianym wcześniej wykazie pn. „Opis zasobów bibliotecznych oraz elektronicznych zasobów wiedzy obejmujących literaturę zalecaną na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne dostępnych w Bibliotece Uczelni” nie ma ani jednej z 7 wymienionych w tym sylabusie publikacji. Podobnie, w wypadku sylabusa do przedmiotu *terroryzm – przyczyny, zwalczanie* w wykazie nie ma żadnej z 4 pozycji literatury podstawowej i 3 pozycji literatury uzupełniającej. Natomiast w wykazie znajdują się 2 pozycje literatury poświęcone zjawisku terroryzmu, do których sylabus jednak nie odsyła. Powyższe wskazuje, że nawet w wypadku niewielkich zasobów bibliotecznych z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego, nie zostały one skorelowane z treścią sylabusów.

§ 2

1. Uczelnia niezadowolona z uchwały może złożyć wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.
2. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, należy kierować do Polskiej Komisji Akredytacyjnej w terminie 14 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Na składającym wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy na podstawie art. 245 ust. 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ciąży obowiązek zawiadomienia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o jego złożeniu.

§ 3

Uchwałę Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej otrzymują:

1. Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
2. Rektor Uczelni Państwowej im. Jana Grodka w Sanoku.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Polskiej Komisji Akredytacyjnej
Podpisano podpisem kwalifikowanym w dniu
10.09.2020

Krzysztof Diks

Opinia I zespołu nauk społecznych

prowadzącego działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia

---

Nazwa kierunku studiów: bezpieczeństwo wewnętrzne

Poziom studiów: studia pierwszego stopnia

Profil studiów: praktyczny

Forma studiów: studia stacjonarne

Nazwa i siedziba uczelni wnioskującej o pozwolenie na utworzenie studiów: Uczelnia Państwowa im. Jana Grodka w Sanoku

Warszawa, 2020

I zespół nauk społecznych, prowadzący działalność w zakresie dyscyplin: nauki o bezpieczeństwie, nauki o komunikacji społecznej i mediach, nauki o polityce i administracji, nauki prawne, nauki socjologiczne, pedagogika, prawo kanoniczne, psychologia, **wyraża negatywną opinię** w związku z tym, że nie są spełnione warunki prowadzenia studiów na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne na poziomie studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym

Uzasadnienie oceny stopnia spełnienia szczegółowych kryteriów recenzowania wniosków o pozwolenie na utworzenie studiów na określonym kierunku, poziomie i profilu (w porządku według poszczególnych kryteriów)

Kryterium 1. Konstrukcja programu studiów: koncepcja, cele kształcenia i efekty uczenia się
Wnioskowany kierunek studiów spełnia wymóg związku ze strategią Uczelni. Jak wskazuje Wnioskodawca „strategia rozwoju Uczelni Państwowej im. Jana Grodka w Sanoku na lata 2011-2020 określa, że misją Uczelni jest wspieranie rozwoju regionu przez kształcenie kwalifikowanych pracowników, udział w kształtowaniu polityki, gospodarczej, kulturalnej i zdrowotnej euroregionu karpackiego oraz otwarcie dla lokalnej społeczności nowych możliwości, jakie niesie wykształcenie” (Wniosek o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne, studia pierwszego stopnia o profilu praktycznym stacjonarne, s. 4. Dalej jako: Wniosek). Wnioskowany kierunek wpisuje się w misję Uczelni, ponieważ zgodnie z założeniem Wnioskodawcy, ma zapewnić subregionowi sanockiemu kształcenie specjalistów, którzy będą przygotowani do podejmowania działań zapobiegających powstawaniu zagrożeń generowanych przez człowieka (m.in. przestępczości kryminalnej i transgranicznej, zagrożeń cybernetycznych, awarii i katastrof technicznych, katastrof ekologicznych, zagrożeń energetycznych czy terroryzmu). Ponadto postulowany kierunek studiów ma stanowić swoiste uzupełnienie już prowadzonych kierunków studiów (kierunki: Bezpieczeństwo wewnętrzne, studia drugiego stopnia; Pielęgniarstwo, studia pierwszego i drugiego stopnia; Ratownictwo medyczne, studia pierwszego stopnia), które są ukierunkowane na kształtowanie świadomości współczesnych zagrożeń w sferze życia i zdrowia człowieka (Wniosek, s. 5).

Nazwa kierunku studiów Bezpieczeństwo wewnętrzne znajduje swoje odzwierciedlenie w opisie zakładanych, kierunkowych efektów uczenia się. W ich opisie znajdują się bowiem odwołania do: nauk o bezpieczeństwie jako dyscypliny, do której wnioskowany kierunek został przyporządkowany (EK-K_W02, EK-K_W03); bezpieczeństwa wewnętrznego jako subdyscypliny tych nauk (EK-K_W04, EK-K_W05, EK-K_W06, EK-K_W08, EK-K_W09, EKK_W15, EK-K_W16, EK-K_U02, EK_K_U08, EK_K_U12, EK_K_U19, EK-K_K02, EK-K_K03, EK-K_K05) oraz specyficznych obszarów zagadnieniowych tej subdyscypliny, takich jak kształtowanie bezpiecznych przestrzeni (EK-K_W01), zwalczanie przestępczości (EKK_W010), ochrona osób i mienia (EK-K_W11), analiza kryminalna (EK-K_U03) czy zarządzanie kryzysowe (EK-K_U04).

efekty uczenia się, z uwzględnieniem uniwersalnych charakterystyk pierwszego stopnia określonych w ustawie z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, (Dz. U. z 2017 r. poz. 986 i 1475 oraz z 2018 r. poz. 650 i 1669), oraz charakterystyk drugiego stopnia określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 7 ust. 3 tej ustawy oraz pełnego zakresu efektów dla studiów, umożliwiających uzyskanie kompetencji inżynierskich, zawartych w charakterystykach drugiego stopnia, w przypadku, gdy przedmiotem wniosku są studia kończące się uzyskaniem tytułu zawodowego inżyniera lub magistra inżyniera

W dokumentach dołączonych do Wniosku znajduje się uchwała 10/II/20 Senatu UP im. Jana Grodka w Sanoku z dnia 14 lutego 2020 r. w sprawie określenia i przyjęcia opisu zakładanych efektów uczenia się na kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne, studia I stopnia, profil praktyczny (folder pn.: Zał. 2). Jednak wspomniane efekty kształcenia, które zgodnie z treścią uchwały są do niej załącznikiem, nie zostały przez Wnioskodawcę przekazane. W dołączonej do wniosku dokumentacji można odnaleźć jedynie wtórny opis kierunkowych efektów uczenia

się. Zostały one przywołane na stronach 11-14 elektronicznego pliku tekstowego o tytule „Program studiów BW licencjat” (plik umieszczony w folderze pn.: Zał. nr 3) oraz w elektronicznym pliku typu arkusz kalkulacyjny o tytule „zał. 3 MATRYCA” (plik umieszczony w folderze pn.: Zał. 3).

W programie wnioskowanych studiów wyodrębniono „grupy szczegółowych efektów uczenia się” z obszarów grupy zajęć treści podstawowych, ogólnych i kierunkowych (bez praktyk zawodowych), specjalnościowych i praktyki zawodowe (plik „Program studiów BW licencjat”, tabela na s. 2-3. Plik umieszczony w folderze pn.: zał. 3). Podział ten jest również odzwierciedlony w elektronicznym pliku typu arkusz kalkulacyjny o tytule „zał. 1 Plan studiów BW ogólny-S” (plik umieszczony w folderze pn.: Zał. 3), w którym uwidoczniono podział podstawowy na „przedmioty grupy treści ogólnych” oraz „przedmioty kształcenia kierunkowego”. Biorąc powyższe pod uwagę należałoby oczekiwać formalnego oddzielenia efektów uczenia się przypisanych do grupy przedmiotów ogólnych (ogólne efekty uczenia się) oraz kierunkowych (kierunkowe efekty uczenia się). Ponadto, w obrębie przedstawionych przez Wnioskodawcę efektów kierunkowych należy postulować wyodrębnienie efektów specjalnościowych uczenia się. W programie studiów wyodrębniono bowiem cztery specjalności do wyboru: Służby Bezpieczeństwa Wewnętrznego – Policja; Służby Bezpieczeństwa Wewnętrznego – Straż Graniczna; Podstawy Penitencjarystyki oraz Bezpieczeństwo Zdrowotne.

Z kolei przedstawione przez Wnioskodawcę kierunkowe efekty uczenia się wykazują pewne uchybienia. Przede wszystkim nie odzwierciedlają one w pełni praktycznego profilu wnioskowanych studiów, ponieważ liczba efektów w zakresie wiedzy jest równa liczbie efektów w zakresie umiejętności (po 21 efektów w każdej z grup). Biorąc pod uwagę zapisy art. 64 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz.U. z 2020 r., poz. 85 ze zm.) należy oczekiwać, iż efekty uczenia się w zakresie umiejętności będą tu miały dominujący charakter. Dodatkowo, część spośród prezentowanych przez Wnioskodawcę efektów w zakresie umiejętności, ma generyczny charakter (niespecyficzny dla wnioskowanego kierunku). Należą do nich w szczególności efekty EK_K_U07 („potrafi komunikować się z otoczeniem, zbierać, hierarchizować, przetwarzać i przekazywać informacje”), EK_K_U09 („umie posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”), EK_K_U10 („potrafi pracować w warunkach kryzysu i stresu”), EK_K_U13 („postępuje zgodnie z zasadami zdrowego trybu życia”), EK_K_U14 („potrafi nawiązać rozmowę, zna podstawowe słownictwo”), EK_K_U16 („potrafi wykonywać podstawowe ćwiczenia z zakresu wychowania fizycznego”). Ponadto, w katalogu efektów opisujących umiejętności absolwenta zostały błędnie umiejscowione efekty, które wprost odwołują się do wiedzy. Dotyczy to efektów EK_K_U18 („zna podstawowe zasady postępowania się bronią”) oraz EK_K_U20 („zna strukturę organów administracji rządowej”).

Podobne uwagi można formułować pod adresem efektów uczenia się w zakresie wiedzy oraz kompetencji społecznych. Także część efektów uczenia się w zakresie wiedzy wykazuje bowiem generyczny charakter. Dotyczy to przykładowo efektów EK-K_W13 („zna i rozumie regulacje prawne dotyczące form prowadzenia działalności gospodarczej, tworzenia i rozwoju indywidualnej przedsiębiorczości”), EK-K_W14 („ma podstawową wiedzę dotyczącą metod, narzędzi służących organizacji procesu badawczego”), EK-K_W18 („rozumie potrzebę aktywności fizycznej w życiu człowieka”), EK-K_W19 („zna znaczenie roli technologii informacyjnych w dzisiejszym świecie”), EK-K_W21 („posiada wiedzę z zakresu języka obcego na poziomie średniozaawansowanym”), EK-K_W22 („zna bardziej złożone formy gramatyczne”). Z kolei w efektach uczenia się w zakresie kompetencji społecznych błędnie znalazły się efekty, które wprost odwołują się do umiejętności. Należą do nich efekty: EK-K_K08 („posiada umiejętność rozumienia tekstu pisanego, słuchanego, czytanego na poziomie B1”), EK-K_K11 („potrafi odpowiedzialnie wykorzystywać technologie informatyczne”), EKK_K12 („potrafi podejmować właściwe decyzje w sytuacji kryzysowej”).

Istotnym zastrzeżeniem jest także niedostateczne uwzględnienie wymagań, które określają stopień głębokości wiedzy oraz złożoności umiejętności, jakimi powinna się legitymować osoba posiadająca kwalifikacje 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji (PRK). Tego poziomu kwalifikacji wymaga się od absolwenta wnioskowanego kierunku studiów. Zgodnie z zapisami załącznika do ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji, taka osoba w szczególności zna i rozumie „w zaawansowanym stopniu – fakty, teorie, metody oraz złożone zależności między nimi, różnorodne, złożone uwarunkowania prowadzonej działalności” oraz potrafi „innowacyjnie wykonywać zadania oraz rozwiązywać złożone i nietypowe problemy w zmiennych i nie w pełni przewidywalnych warunkach” [wyróżnienia tekstu – PB]. Jednocześnie charakterystyki drugiego stopnia, stanowiące uszczegółowienie powyższych charakterystyk uniwersalnych, uwzględniają ten sam stopień głębokości wiedzy i złożoności umiejętności osoby, która posiada kwalifikacje 6 poziomu PRK. Niestety, w opisie kierunkowych efektów uczenia się przedstawionych przez Wnioskodawcę, albo w ogóle nie określa się głębokości wiedzy i złożoności umiejętności, albo – co gorsza – określa się je na poziomie podstawowym. Do drugiego z wymienionych przypadków należą efekty: EK-K_W03 („posiada podstawową wiedzę o charakterze nauki o bezpieczeństwie oraz miejscu i roli jaką odgrywa w systemie nauk społecznych”), EK-K_W06 („dysponuje podstawową wiedzą o regulacjach prawnych odnoszących się do sfery bezpieczeństwa wewnętrznego państwa”), EK-K_W14 („ma podstawową wiedzę dotyczącą metod, narzędzi służących organizacji procesu badawczego”), EK-K_W15 („dysponuje podstawową wiedzą o uwarunkowaniach prawnych, etycznych, organizacyjnych, które wpływają na kształt struktur właściwych w sferze bezpieczeństwa wewnętrznego państwa”), EK-K_W16 („dysponuje podstawową wiedzą z zakresu bezpieczeństwa, prawnych aspektów bezpieczeństwa wewnętrznego państwa”), EK-K_W17 („ma podstawową wiedzę dotyczącą procesów gospodarczych mających wpływ na bezpieczeństwo państwa”), EK-K_W20 („ma podstawową wiedzę z zakresu udzielania pierwszej pomocy przedmedycznej w stanach zagrożenia zdrowia i życia u osób w różnym wieku”), EK-K_U03 („potrafi zastosować podstawowe metody analizy kryminalnej”), EK-K_U04 („potrafi opracować podstawowe dokumenty planistyczne zarządzania kryzysowego”), EK_K_U14 („potrafi nawiązać rozmowę, zna podstawowe słownictwo”), EK_K_U16 („potrafi wykonywać podstawowe ćwiczenia z zakresu wychowania fizycznego”), EK_K_U18 („zna podstawowe zasady posługiwania się bronią”) [wyróżnienia tekstu – PB].

Warto również odnotować sprzeczności, jakie w obrębie kierunkowych efektów uczenia się dotyczą znajomości języka obcego. Zgodnie z załącznikiem do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji (Dz.U. z 2018 r., poz. 2218), osoba, która posiada kwalifikacje 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, powinna „posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”. Powyższy wymóg został ujęty przez Wnioskodawcę w kierunkowym efekcie EK_K_U09 („umie posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”). Jednak już w efekcie EK-K_K08, Wnioskodawca stwierdza, że absolwent studiów „posiada umiejętność rozumienia tekstu pisanego, słuchanego, czytanego na poziomie B1”, zaś w efekcie EK_K_U14 zawiera opis, zgodnie z którym absolwent „potrafi nawiązać rozmowę, zna podstawowe słownictwo”. O ile w wypadku EK-K_K08 można byłoby uznać wskazanie niewłaściwego poziomu B1 za oczywistą omyłkę pisarską, o tyle treść EK_K_U14 (przywoływanego w treści sylabusów z języka angielskiego i niemieckiego) jest zdecydowanie nieodpowiednia dla wymaganego poziomu B2. Umiejętność nawiązania rozmowy i znajomość podstawowego słownictwa w języku obcym jest charakterystyczna dla 4 poziomu PRK, o czym świadczą zapisy załącznika do ustawy z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji.

Zastrzeżenia wzbudza także zakres tematyczny przedmiot „Metodologia badań” oraz wskazana do niego literatura. Biorąc pod uwagę, że kierunek wnioskowanych studiów jest w całości przyporządkowany dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie, należałoby oczekiwać, że tematyka

przedmiotu zostanie zawężona do tej wiodącej dyscypliny naukowej lub do dziedziny nauk, której ta dyscyplina jest elementem. W takim wypadku nazwa przedmiotu powinna brzmieć „Metodologia nauk o bezpieczeństwie” albo „Metodologia nauk społecznych w zakresie nauk o bezpieczeństwie”. W tym też obszarze powinny być kształtowane efekty uczenia się. Bardzo krytycznie należy także oceniać zaproponowaną do tego przedmiotu literaturę. W wykazie zawartym w sylabusie wskazano jako literaturę podstawową „Metodologię badań psychologicznych” (J. Brzeziński, PWN Warszawa 2007) oraz „Podstawy metodologii badań w pedagogice” (red. S. Palka, GWP Gdańsk 2010), zaś jako literaturę uzupełniającą – „Metody i techniki badań pedagogicznych” (M. Łobocki, Oficyna Wyd. „Impuls” Kraków 2000). Należy podkreślić, iż zarówno pedagogika, jak i psychologia to odrębne od nauk o bezpieczeństwie dyscypliny naukowe, którym przyporządkowuje się właściwe dla nich kierunki studiów. Niestety, ta sama literatura jest konsekwentnie polecana w wypadku przedmiotu „Seminarium dyplomowe”.

Kryterium 2. Realizacja programu studiów: treści programowe, harmonogram realizacji programu studiów oraz formy i organizacja zajęć, metody kształcenia, praktyki zawodowe, organizacja procesu nauczania i uczenia się

W dokumentacji dostarczonej przez Wnioskodawcę stwierdzono poważne rozbieżności dotyczące kwestii realizacji programu studiów.

Przede wszystkim należy odnieść się do liczby godzin zajęć, które są objęte programem studiów. W podstawowym dokumencie, jakim jest Wniosek o pozwolenie na utworzenie kierunku studiów, wskazano, że studia trwają 2990 godzin. W powyższej liczbie ujęto m.in. „(-) 215 godzin konsultacji w zakresie wybranych treści ogólnych, podstawowych, kierunkowych i specjalistycznych, które stanowią 7,19% udziału w stosunku do wszystkich godzin w planie studiów” (Wniosek, s. 31). Konsultacjom jako zajęciom nie przypisano jednak ani żadnych efektów uczenia się, ani punktów ECTS (Por. plik „Program studiów BW licencjat”, tabela na s. 2-3 prezentująca „grupy szczegółowych efektów uczenia się”. Plik umieszczony w folderze pn.: zał. 3). W konsekwencji nie powinny być one wykazywane jako godziny zajęć na wnioskowanym kierunku studiów oraz brane pod uwagę przy wyliczeniach procentowych proporcji poszczególnych treści kształcenia. Wobec powyższego należy przyjąć, iż rzeczywista liczba godzin zajęć, która wymaga bezpośredniego kontaktu osób prowadzących zajęcia (nauczycieli akademickich albo innych osób prowadzących zajęcia) oraz studentów wynosi 2775 godzin. Należy przy tym zaznaczyć, iż wybór którejkolwiek z czterech specjalności (tj. Służby Bezpieczeństwa Wewnętrznego – Policja; Służby Bezpieczeństwa Wewnętrznego – Straż Graniczna; Podstawy Penitencjarystyki czy Bezpieczeństwo Zdrowotne) nie wpływa na zmniejszenie lub zwiększenie powyższej liczby godzin (Por. elektroniczny pliku typu arkusz kalkulacyjny o tytule „zał. 1 Plan studiów BW ogólny-S”, umieszczony w folderze pn.: Zał. 3).

Łączna liczba godzin zajęć w wymiarze 2775 godzin, które wymagają bezpośredniego kontaktu osób uczących i studentów, liczba semestrów oraz łączna liczba 180 punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów, są typowe dla programów stacjonarnych studiów I stopnia. Właściwie został także określony tytuł zawodowy nadawany absolwentom wnioskowanego kierunku.

Zgodnie z § 3 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, w programie studiów określa się łączną liczbę punktów ECTS, jaką student musi uzyskać w ramach zajęć prowadzonych z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia. Niestety, w dokumentach dostarczonych przez Wnioskodawcę nie ma spójności w powyższej kwestii. W pliku „Program studiów BW licencjat” (plik umieszczony w folderze pn.: zał. 3), w tabeli zamieszczonej na stronie 17 pod hasłem „Praca z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego”, umieszczona została wartość 139,1 ECTS. Co ciekawe, jak wynika z przedmiotowej tabeli, liczba punktów przyznanych studentowi za pracę własną bez udziału nauczyciela akademickiego wynosi 43,9 ECTS. W konsekwencji łączna suma punktów, jaką student miałby uzyskać

w ramach samodzielnej pracy i pracy z udziałem nauczyciela wynosi 183 ECTS, tj. o 3 ECTS więcej niż Wnioskodawca deklaruje we Wniosku o pozwolenie na utworzenie kierunku studiów (Wniosek, s. 4). Inna, jak należy przyjąć rzeczywista liczba ECTS, którą student powinien uzyskać w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem prowadzącego, została zawarta w treści elektronicznego pliku typu arkusz kalkulacyjny o tytule „zał. 2 Plan studiów ramowy BW” (plik umieszczony w folderze pn.: Zał. 3). Wynika z niego, że student ma uzyskać 108,4 ECTS w ramach zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela oraz 71,6 ECTS w ramach pracy samodzielnej (łącznie 180 ECTS).

Kolejne niespójności dotyczą łącznej liczby punktów ECTS, które zostały przyporządkowane zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne. Zgodnie z oświadczeniem Wnioskodawcy, „program studiów zawiera przedmioty kształtujące umiejętności praktyczne realizowane w formie ćwiczeń i praktyk zawodowych w wymiarze 1695 godzin, które stanowią 56,69% udziału w stosunku do wszystkich godzin w planie studiów” [Wniosek, s. 32; plik „Program studiów BW licencjat”, s. 5 (Plik umieszczony w folderze pn.: zał. 3)]. Jednocześnie Wnioskodawca nie wskazał liczby punktów ECTS, które zostały przypisane zajęciom kształtującym umiejętności praktyczne. Niestety, załączone materiały źródłowe nie potwierdzają powyższej informacji. Z tabeli opisującej plan wnioskowanych studiów wynika, że w toku studiów, łączna liczba godzin wykładów wynosi 1155 godzin, ćwiczeń 615 godzin, praktyk zawodowych 960 godzin oraz seminariów 45 godzin (plik pn. „zał. 2 Plan studiów ramowy BW”, umieszczony w folderze pn.: Zał. 3). Suma godzin z wszystkich tych pozycji wynosi 2775. Zatem przyjmując za Wnioskodawcę, że umiejętności praktyczne są kształtowane podczas realizacji zajęć prowadzonych w formie ćwiczeń i praktyk zawodowych, łączna liczba przypisanych im godzin wynosi 1575. Nawet doliczając do tej liczby seminaria, zwiększy się ona jedynie do poziomu 1620 godzin, odbiegając od wskazanej przez Wnioskodawcę liczby 1695 godzin. Jedynie na marginesie niniejszych ustaleń można odnotować, iż w przywoływanym planie studiów występuje liczba 1695 godzin, która odzwierciedla prowadzoną przez studenta pracę własną (bez udziału nauczyciela).

Należy podkreślić, iż ustalenie łącznej, rzeczywistej liczby godzin zajęć, które w toku studiów kształtują praktyczne umiejętności studenta, nie wypełnia jeszcze dyspozycji zawartej w § 3 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów. Zgodnie z przywołanym przepisem, program studiów o profilu praktycznym obejmuje zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS koniecznej do ukończenia studiów. Natomiast we wniosku o pozwolenie na utworzenie ocenianego kierunku studiów nie wskazano, jaką liczbę punktów ECTS Wnioskodawca przypisał zajęciom, które kształtują umiejętności praktyczne. We wniosku ograniczono się wyłącznie do wskazania, jak wcześniej wykazano błędnej, łącznej liczby godzin takich zajęć. W celu ustalenia czy oceniany kierunek wypełnienia ustanowiony powyższym rozporządzeniem standard, należało dokonać stosownych zabiegów interpretacyjnych. Ich podstawą jest dyspozycja zawarta w art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Zgodnie z tą normą „punkt ECTS odpowiada 25–30 godzinom pracy studenta obejmującym zajęcia organizowane przez Uczelnię oraz jego indywidualną pracę związaną z tymi zajęciami”. Z planu wnioskowanego kierunku studiów wynika, że praca studenta w toku studiów obejmuje 2775 godzin zajęć realizowanych z udziałem osoby prowadzącej zajęcia oraz 1695 godzin zajęć obejmujących samodzielną pracę studenta. Zatem łączny wymiar nakładu pracy studenta ma wynieść 4470 godzin. Dalsze ustalenia opierają się na założeniu, że liczba godzin całkowitego nakładu pracy studenta oraz liczba punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów, są wielkościami wprost proporcjonalnymi. Powyższe założenie można wyrazić w działaniu proporcjonalności prostej, zgodnie z którym: $4470 \text{ godz.} / 180 \text{ ECTS} = 24,83(3) \text{ godz.} / 1 \text{ ECTS}$. Zatem punkt ECTS odpowiada 24,83 godz. nakładu pracy studenta, co jest wynikiem poniżej dolnej granicy normy wskazanej w ustawie. Powyższa konstatacja umożliwia podjęcie próby wykonania dyspozycji przewidzianej w § 3 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie

studiów. W tym celu należałoby podzielić całkowitą liczbę godzin, które w planie ocenianych studiów obejmują zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, przez liczbę godzin, które według wcześniejszych wyliczeń, przypadają na punkt ECTS. Jednak ponieważ przy wyliczeniu wartości jednego punktu ECTS – zgodnie z dyspozycją ustawową – należało brać pod uwagę pracę własną studenta, zatem także ona powinna być tu odzwierciedlona. Niestety, na podstawie załączonych dokumentów trudno określić, w jakich proporcjach praca ta kształtuje umiejętności praktyczne. Wobec powyższego wynik określający łączną liczbę punktów ECTS przypadającą na kształtujące umiejętności zajęcia praktyczne, będzie oscylował w przedziale od 65,24 ECTS do 133,5 ECTS. Dolną granicę ustalono zakładając, że praca własna nie kształtuje żadnych umiejętności praktycznych [według działania 1620 godz. : 24,83 godz.], zaś górną – zaliczając całość pracy własnej do takich zajęć do [według działania (1620 godz. + 1695 godz.) : 24,83 godz.]. W mojej opinii praca własna studenta w ogóle nie powinna być brana pod uwagę przy ustalaniu godzin zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. Umiejętności o tym charakterze powinny być rozwijane pod nadzorem nauczyciela, który w rzeczywistym czasie pracy studenta będzie go informował o stopniu opanowania danej umiejętności oraz popełnionych błędach. Ponieważ trudno uznać powyższy wynik za jednoznaczny, wystarczająco precyzyjny i satysfakcjonujący, zastosowano także inny, uproszczony sposób wyliczeń. Z uwagi na nieokreślony charakter pracy własnej studenta, do ułożenia proporcji wykorzystano wyłącznie godziny zajęć kontaktowych (z bezpośrednim udziałem studenta i osoby prowadzącej zajęcia). W takim wypadku 180 ECTS przyporządkowano 2775 godzinom zajęć, co jednak pozostaje w sprzeczności z ustawowym sposobem liczenia wartości ECTS i może być wykorzystane wyłącznie w celu ustalenia orientacyjnego wyniku. Zastosowanie stosownej proporcji wyrażone zostało działaniem $(1620 \times 180) : 2775 = 105,08$. Wynik końcowy tego działania 105,08 oznacza liczbę punktów ECTS przypadających na 1620 godzin zajęć kształtujących umiejętności praktyczne. Ponieważ liczba ta zdecydowanie przewyższa granicę 50% punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów, w mojej ocenie można przyjąć, że warunek określony § 3 ust. 5 pkt 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, został spełniony.

Zgodnie z treścią § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, przewidziane w programie studiów o profilu praktycznym, mają być prowadzone: w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej oraz w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. W tym względzie niezwykle istotne znaczenie mają specjalistyczne pracownie i laboratoria, w których prowadzone są zajęcia praktyczne. Niestety, we wniosku o pozwolenie na utworzenie kierunku studiów znajduje się jedynie ogólna deklaracja, w myśl której „studenci kierunku bezpieczeństwo wewnętrzne będą mieli do dyspozycji na terenie Uczelni kilkanaście sal przeznaczonych na zajęcia z podziałem na grupy, np. ćwiczenia, seminaria” (Wniosek, s. 53). Informacji w ocenianym obszarze nie zawierają także sylabusy do przedmiotów, w ramach których powinny być kształtowane umiejętności praktyczne. Przykładowo, sylabus do przedmiotu „Nowe technologie informacyjne i bezpieczeństwo teleinformatyczne” przewiduje, że student osiągając zamierzone efekty uczenia się w zakresie umiejętności, będzie potrafił identyfikować symptomy związane z zagrożeniami generowanymi przez sieć lub w sieci Internet; posługiwać się technikami komputerowymi w celu dokumentowania i prezentowania wyników rozwiązywanych zadań; oraz analizować zagrożenia dla bezpieczeństwa i prywatności w sieci w wymiarze współczesnym i formułować wstępne założenia zapobiegania tym zjawiskom. Jednocześnie sylabus nie wskazuje, w jakich warunkach i przy użyciu jakich narzędzi cele te zostaną zrealizowane (w szczególności czy wymagany będzie sprzęt komputerowy, jeżeli tak to jaki, oraz z jakim specjalistycznym oprogramowaniem). Analogiczna sytuacja występuje w wypadku przedmiotu „Łączność telefoniczna i radiotelefoniczna w podmiotach wspierających krajowy system ratowniczo – gaśniczy”, po ukończeniu którego student, jak wskazuje sylabus, „potrafi obsługiwać różne systemy telekomunikacyjne”. Jednak sytuację w tym wypadku dodatkowo

pogarsza fakt, iż w programie studiów na realizację tego przedmiotu nie przewidziano ani jednej godziny ćwiczeń. Zgodnie z sylabusem powyższa umiejętność ma być kształtowana wyłącznie w trakcie wykładu (!). Jednak na szczególną uwagę zasługuje przedmiot „Podstawy strzelectwa bojowego”. Do zajęć z tego przedmiotu opracowano cztery sylabusy, po jednym na każdy semestr, w którym ma być realizowany (semestry I, IV, V i VI). Przykładowo, sylabus tego przedmiotu w semestrze V przewiduje, że student osiągając w zakresie umiejętności zamierzone efekty uczenia się, umie m.in. wykonywać strzelanie z broni palnej długiej z lufą gwintowana i gładką, krótkiej rewolwer, pistolet o kalibrze 22 LR (5,6mm) 5,56 mm, 7,62 mm, 7,65 mm, 9mm parabellum, 9 mm Makarow, 38 special; umie celnie strzelać z broni palnej kaliber 22 LR do tarczy sportowej ze wszystkich postaw strzeleckich; umie celnie strzelać z bojowej palnej kaliber 5,56 mm, 7,62 mm, 7,65 mm, 9mm parabellum, 9 mm Makarow, 38 special do tarczy sportowej ze wszystkich postaw strzeleckich. Z kolei wśród tematów ćwiczeń przewidzianych omawianym sylabusem można przywołać m.in. temat 4: „Utrwalenie zasad i nawyków w zakresie bezpiecznego posługiwania się bronią. Doskonalenie celnego strzelania statycznego w postawie stojąc i klęcząc z pistoletu maszynowego 22 LR (5,6 mm) do tarczy sportowej odległość 10m, 25m i 50 m.”, czy temat 5: „Utrwalenie zasad i nawyków w zakresie bezpiecznego posługiwania się bronią. Doskonalenie celnego strzelania dynamicznego ze zmianą postawy strzeleckiej z broni długiej palnej kaliber 22 LR (5,6 mm) powtarzalnej i samopowtarzalnej w postawie leżąc, klęcząc, stojąc do tarczy sportowej odległość 50 m.”. Strzelanie z pistoletu maszynowego do tarczy znajdującej się w odległości 50 metrów czy strzelanie dynamiczne z samopowtarzalnej broni długiej do tak oddalonego celu, wymaga niezwykle specyficznych warunków. Tymczasem Uczelnia we wniosku deklaruje, że dopiero po uzyskaniu zgody na uruchomienie kształcenia zapewni środki na organizację i wyposażenie sali ćwiczeń – strzelnicy na broń pneumatyczną i trenażera laserowego do komputerowej symulacji strzelań. Jednocześnie brak jakichkolwiek dodatkowych informacji o charakterystyce trenażera, która wskazywałaby na możliwość realizacji planowanych ćwiczeń oraz uzyskanie przez studentów zakładanych celów uczenia się. W tym miejscu należy postulować uzupełnienie przez Wnioskodawcę wzoru sylabusów tak, aby znalazła się w nich rubryka przeznaczona na opis miejsca prowadzenia zajęć. Prowadzący powinien mieć możliwość i obowiązek wskazania czy zajęcia będą miały charakter zajęć umiejscowionych na terenie Uczelni, czy terenowych (poza terenem Uczelni), oraz gdzie konkretnie będą się odbywały, np. w specjalistycznych laboratoriach lub pracowniach uczelnianych (np. w pracowni kryminalistycznej, cyberbezpieczeństwa, językowej), specjalistycznych pomieszczeniach nie należących do Uczelni (np. w Centrum Powiadamiania Ratunkowego, Miejskim Centrum Zarządzania Kryzysowego, Centrum Monitoringu Miejskiego) czy w terenie otwartym (np. chroniony teren, którego zabezpieczenie techniczne i osobowe poznają studenci, otwarta strzelnica wojskowa lokalnej jednostki wojskowej). Mając powyższe uwagi na względzie nie można przyjąć, iż zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne wypełniają warunek określony w § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, ponieważ ani we wniosku, ani w sylabusach nie wykazano, że takie zajęcia będą wykonywane przez studentów w warunkach właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z wnioskowanym kierunkiem.

Kolejne uwagi krytyczne należy zgłosić w odniesieniu do łącznej liczby punktów ECTS, którą Wnioskodawca przyporządkował zajęciom do wyboru. W myśl § 3 ust. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, program studiów umożliwi studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów. Zatem w ocenianym wypadku, zajęciom do wyboru należało przyporządkować nie mniej niż 54 ECTS. Tymczasem, jak zaznaczono na stronie 31 wniosku o pozwolenie na utworzenie kierunku studiów, „program studiów umożliwi studentowi wybór zajęć w wymiarze 225 godzin, którym przypisano 21 punktów ECTS, w ramach modułów: Służby bezpieczeństwa wewnętrznego – Policja, Służby bezpieczeństwa wewnętrznego – Straż graniczna, Podstawy penitencjarystyki,

Bezpieczeństwo zdrowotne” [wyróżnienie tekstu – PB]. Jednak już na następnej stronie wspomnianego dokumentu Wnioskodawca stwierdza: „program studiów umożliwia studentowi wybór zajęć, którym przypisano 84 punktów ECTS, które stanowią 46,67% udziału w stosunku do wszystkich godzin w planie studiów” [wyróżnienie tekstu – PB]. Powyższy tekst został również powtórzony w dokumencie „Program studiów BW licencjat” na stronach, odpowiednio, 2 i 5 (Plik umieszczony w folderze pn.: zał. 3). Oczywiście powstaje pytanie, która z przedstawionych wartości jest prawdziwa, oraz skąd wynikają rozbieżności. Wydaje się, że Wnioskodawca podając liczbę 84 ECTS zsumował godziny przewidziane we wszystkich czterech modułach do wyboru oraz przypisane tym godzinom punkty ECTS (4 moduły po 225 godzin x 21 ECTS = 900 godzin i 84 ECTS). Taki zabieg wydaje się jednak nieuprawniony. Należy pamiętać, że student może w toku studiów wybrać tylko jeden moduł liczący 225 godzin oraz uzyskać 21 ECTS przypisanych tylko do tego jednego modułu. Jednocześnie niewiele zmienia tu fakt, iż w programie studiów – poza wspomnianymi modułami – umieszczono przedmiot do wyboru (w całym programie jest tylko jeden taki przedmiot). W ramach przedmiotów grupy treści ogólnych, student może wybrać albo przedmiot Samoobrona, albo przedmiot Przygotowanie do testu sprawnościowego (zał. 1 „Plan studiów BW ogólny-S”, plik umieszczony w folderze pn.: Zał. 3). Wybierając jeden z nich student uzyskuje 2 ECTS (zał. 2 „Plan studiów ramowy BW”, plik umieszczony w folderze pn.: Zał. 3). Zatem łączna liczba ECTS, jaką uzyskuje student w ramach wybieranych przez siebie zajęć wynosi jedynie 23 ECTS. Tymczasem cytowane rozporządzenie w sprawie studiów stanowi wyraźnie, iż plan studiów ma umożliwiać studentowi wybór zajęć, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze nie mniejszym niż 30% liczby punktów ECTS wymaganych do ukończenia studiów. Zatem student wybierając zajęcia, którym przypisano 23 ECTS nie osiąga minimalnego, wymaganego poziomu wyboru, który w ocenianym wypadku wynosi 54 ECTS.

Zgodnie z treścią wniosku o pozwolenie na utworzenie ocenianego kierunku studiów, „program studiów uwzględnia realizację zajęć z języka angielskiego w wymiarze 120 godzin, któremu przypisano 8 punktów ECTS. Zajęcia te uwzględniają język specjalistyczny z zakresu bezpieczeństwa” (Wniosek, s. 31). Zgodnie z planem studiów zajęcia te mają być realizowane wyłącznie w formie ćwiczeń (zał. 1 „Plan studiów BW ogólny-S”, plik umieszczony w folderze pn.: Zał. 3). W treści wniosku o pozwolenie na utworzenie kierunku studiów zaznaczono, że „pracownie językowe mieszczą się w budynku A i są wyposażone w niezbędne urządzenia pozwalające na realizację procesu dydaktycznego. Każda sala językowa posiada dostęp do Internetu, nowoczesny rzutnik z możliwością podłączenia laptopa, w który wyposażony jest każdy lektor. Zajęcia prowadzone są z wykorzystaniem wyżej wymienionego sprzętu” (Wniosek, s. 55). Deklaracja ta ma jednak generalny, ogólnouczelniany wymiar. Natomiast w sylabusie do przedmiotu Język obcy – angielski nie wskazano warunków prowadzenia zajęć, zatem trudno określić czy zajęcia będą prowadzone w specjalistycznych salach językowych z użyciem multimedii i dostępem do Internetu. Z uwag krytycznych dotyczących zajęć, które mają kształtować kompetencje językowe w zakresie języka obcego, warto odnotować, że jednym z celów przedmiotu uczyniono osiągnięcie przez studenta „umiejętności językowych na poziomie B1/B2 wg ESOKJ” (Sylabus nr 9 – Język obcy angielski, sylabus nr 9 – Język obcy angielski. Pliki umieszczone w folderze pn. „Sylabusy BW”). Cel ten należy uznać za sprzeczny z wymogami, jakie w powyższym obszarze zostały określone przez załącznik do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomach 6-8 Polskiej Ramy Kwalifikacji. Absolwent studiów pierwszego stopnia, jako osoba posiadająca kwalifikacje 6 poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, powinien „posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”. Ponadto, cele przedmiotu wskazane w sylabusach w żaden sposób nie odzwierciedlają deklaracji Wnioskodawcy, zgodnie z którą zajęcia mają uwzględniać język specjalistyczny z zakresu bezpieczeństwa. Także w tematyce ćwiczeń brak odniesienia do takiego specjalistycznego języka, bowiem zgodnie z sylabusem tematy ćwiczeń związane są z językiem ogólnym (Dane personalne; Dom /Szkoła/ Praca/ Czas

wolny;/ Żywność/Zdrowie;/ Zakupy/Usługi/ Życie rodzinne i towarzyskie/ Uczucia;/ Nauka, technika, postęp;/ Zagrożenia współczesnego świata,/Świat przyrody/Ochrona środowiska;/ Polityka, państwo, obywatel/ Kultura i sztuka, Media;/ Podróżowanie/Nawiązywanie kontaktów;/ Elementy wiedzy o krajach anglojęzycznych/). W tematyce ćwiczeń brak odniesień do podstawowych treści przekazywanych w ramach przedmiotów kształcenia kierunkowego, takich jak community policing, broń i środki przymusu bezpośredniego, działalność detektywistyczna i ochroniarska czy przestępczość i jej zwalczanie.

W programie wnioskowanych studiów przewidziano 960 godzin praktyk zawodowych, które w toku studiów mają zostać zrealizowane w okresie 24 tygodni. Zgodnie z zapisami art. 67 ust. 5 pkt 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, program studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym powinien przewidywać praktyki zawodowe w wymiarze co najmniej 6 miesięcy. Tymczasem 24 tygodnie to 168 dni (7dni x 24 tygodnie), zaś 6 miesięcy (połowa roku) to 182,5 dnia (365 dni w roku : 2 okresy półroczne). Zatem wnioskowany okres nie jest literalnie zgodny z cytowanym przepisem. Jednak w mojej opinii, wnioskowany godzinowy wymiar praktyk należy ocenić pozytywnie. Przemawia za tym przede wszystkim jego znaczący udział w globalnej liczbie godzin zajęć objętych planem studiów (34,59%). Praktykom zawodowym Wnioskodawca przypisał łącznie 32 ECTS. Oznacza to, że na jeden ECTS przypada 30 godzin pracy studenta, co jest w pełni zgodne z dyspozycją art. 67 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Według planu studiów, realizacja praktyk zawodowych ma się modułowo odbywać w semestrach od II do V. W semestrze II przewidziano praktyki w jednostkach Państwowej Straży Pożarnej oraz Bieszczadzkiem Pogotowiu Ratunkowym, w semestrze III w wydziałach zarządzania kryzysowego szczebla powiatowego, miejskiego lub gminnego, w semestrze IV w jednostkach Służby Więziennej oraz GOPR, zaś w semestrze V w jednostkach Straży Granicznej i Policji (plik pn. „Praktyki zmiany – program studiów str. 5-6”, umieszczony w folderze pn. „Załączniki uzup.”). Dobór miejsca odbywania praktyk należy uznać za trafny, jednak w wypadku praktyk w Straży Granicznej oraz Służbie Więziennej Wnioskodawca nie wykazał, że zapewniona została realna możliwość ich przeprowadzenia. W dostarczonej przez Wnioskodawcę dokumentacji brak bowiem porozumień w sprawie realizacji praktyk w jednostkach tych formacji. W wypadku Służby Więziennej dostarczony został wyłącznie list intencyjny, który uzasadnia utworzenie wnioskowanego kierunku (pliki w folderach pn. „Zał. 9 – kopie porozumień z pracodawcami” oraz „Załączniki uzup.”). Z kolei w odniesieniu do Straży Granicznej Wnioskodawca przedstawił porozumienie w sprawie organizacji praktyk zawodowych z dnia 15 lutego 2019 roku. Jednak porozumienie to zostało zawarte na potrzeby kierunku studiów drugiego stopnia Bezpieczeństwo wewnętrzne, który Wnioskodawca utworzył w 2019 roku. Świadczy o tym dobitnie treść listów intencyjnych Bieszczadzkiego Pogotowia Ratunkowego oraz Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, które również są sygnowane w dacie 15 lutego 2019 roku. Zgodnie z wyodrębnionym w obu wspomnianych listach pkt 1 „w świetle powyższych ustaleń <<interesariusz zewnętrzny>> z aprobatą i zainteresowaniem przyjmuje działania <<Uczelni>> w zakresie powołania kierunku magisterskiego o profilu praktycznym pod nazwą <<Bezpieczeństwo wewnętrzne>>” (wyróżnienie tekstu – PB. Listy zamieszczone w folderze pn. „Zał. 9 – kopie porozumień z pracodawcami”). Z instytucjami, które podpisały powyższe listy intencyjne, tego samego dnia (15 lutego 2019 r.) zawarto także porozumienia w sprawie organizacji praktyk zawodowych. Pewną wątpliwość rodzi również fakt, iż porozumienia z pozostałymi instytucjami, w których mają być realizowane praktyki zawodowe zostały aneksowane, a nie zawarte na potrzeby wnioskowanego kierunku. Aneksowane porozumienia były zawierane w dacie 15 lutego 2019 r., a więc zostały zawarte na potrzeby utworzenia istniejącego już kierunku studiów drugiego stopnia (aneksy umieszczone w folderze pn. „Załączniki uzup.”). Wprawdzie w tytule ani w tytule porozumień, ani w ich treści nie wskazano, jakiego kierunku praktyki dotyczą (zatem mogą one dotyczyć wszystkich kierunków realizowanych przez Wnioskodawcę), jednak w aneksach wyraźnie ograniczono do 30 liczbę studentów, którzy mogą zostać przyjęci na praktyki (w jednym czasie nie więcej niż 5 osób).

W konsekwencji może się okazać, że instytucja organizująca praktykę przyjmując zadeklarowanych 30 studentów kierunku pierwszego stopnia Bezpieczeństwo wewnętrzne, nie będzie już w stanie zrealizować praktyk dla studentów kierunku drugiego stopnia, których także porozumienia obejmują. W świetle powyższych ustaleń, istnieją poważne wątpliwości czy Wnioskodawca jest w stanie zapewnić możliwość realizacji planowanych praktyk. Program studiów jest zgodny z przewidywanym harmonogramem jego realizacji w poszczególnych semestrach i latach cyklu kształcenia.

Kryterium 3. Przyjęcie na studia, weryfikacja osiągnięcia przez studentów efektów uczenia się, zaliczanie poszczególnych semestrów i lat oraz dyplomowanie

Jak wskazuje Wnioskodawca, postępowanie rekrutacyjne prowadzi Instytutowa Komisja Rekrutacyjna oraz Uczelniana Komisja Rekrutacyjna powołana przez Rektora. Przyjęcie kandydata na pierwszy rok studiów następuje w wyniku przeprowadzonego postępowania rekrutacyjnego złożonego z postępowania kwalifikacyjnego oraz podjęcia decyzji o przyjęciu na studia. Postępowanie kwalifikacyjne na wnioskowanym kierunku prowadzone jest w formie konkursu świadectw z przedmiotów: historia lub geografia oraz język obcy. Podstawę zakwalifikowania do przyjęcia kandydata na I rok studiów stanowią wyniki uzyskanych przez kandydata ocen/ wyników procentowych na świadectwie dojrzałości. W przypadku braku na świadectwie dojrzałości wyników z przedmiotów wymaganych brane są pod uwagę wyniki na świadectwie ukończenia szkoły. Dodatkowo w czasie rekrutacji absolwent klasy o profilu mundurowym otrzymuje dodatkowe punkty – wg zasad ujętych w programie rekrutacji. Po zakończeniu postępowania kwalifikacyjnego Instytutowe Komisje Rekrutacyjne sporządzają protokoły i listy zakwalifikowanych na pierwszy rok studiów. Osoby, które nie zostały zakwalifikowane na studia z powodu braku miejsc, zostają wpisane na listę rezerwową w kolejności wynikającej z liczby punktów uzyskanych w postępowaniu kwalifikacyjnym. Kandydaci z listy rezerwowej są przyjmowani w miejsce osób zakwalifikowanych na studia, które nie złożą w wyznaczonym terminie wymaganej deklaracji o podjęciu studiów lub złożą rezygnację z podjęcia studiów. Wyniki postępowania rekrutacyjnego umieszczone są na koncie kandydata założonego w rejestracji elektronicznej (Wniosek, s. 27-28).

Wskazany tryb postępowania jest zgodny z wymogami, które zostały określone przepisami ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. W szczególności czyni on zadość ustawowym wymogom komisyjnego prowadzenia postępowania rekrutacyjnego (art. 72 ust. 1) oraz ustawowo określonej podstawy przyjęcia na studia (art. 70 ust. 3).

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Wnioskodawcę, Senat Uczelni wprowadził Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia (WSZJK), który obowiązuje wszystkie jednostki Uczelni (Wniosek, s. 12-15). System został opisany w Księdze Jakości Kształcenia i w dokumentach (procedurach) z nią związanych. Niestety, Wnioskodawca nie dołączył do przekazanych dokumentów ani Księgi Jakości, ani związanych z nią procedur. Zatem w powyższym względzie można odwołać się wyłącznie do zapisów zawartych we wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów na kierunku.

Podstawową procedurą, która odnosi się do weryfikacji i oceny efektów uczenia się jest „procedura P-WSZJK-3 Weryfikacja efektów uczenia się”. Jak stwierdza Wnioskodawca, „określa ona sposób weryfikacji efektów uczenia się osiągniętych przez studentów, a tym samym potwierdzenie, przez przedstawienie obiektywnego dowodu, że zostały spełnione wymagania zawarte w sylabusach” (Wniosek, s. 14). Procedurę obowiązani są stosować studenci oraz wszystkie osoby, które prowadzą zajęcia dydaktyczne bez względu na rodzaj zatrudnienia i formę zajęć. Zgodnie z procedurą, weryfikacja efektów uczenia się dotyczy zakresu wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych. Weryfikacja ta jest prowadzona na wszystkich etapach kształcenia i dotyczy wszystkich form zajęć w ramach poszczególnych przedmiotów, a także efektów uczenia się uzyskiwanych w trakcie praktyk zawodowych, przygotowania do pracy dyplomowej, a także samej obrony (tamże, s. 14). Należy założyć, że powyższa procedura zawiera swoiste regulacje ogólne, których uszczegółowienie powierza się

osobom prowadzącym zajęcia w ramach sylabusów. Przykładowo, w sylabusie przedmiotu „Samoobrona/Przygotowanie do testu sprawnościowego”, jako jedną z metod weryfikacji założonych efektów uczenia się, wskazano „sprawdzian umiejętności w postaci testu sprawności, który służy rekrutacji do służb mundurowych (policji, straży pożarnej, granicznej, służby więziennej)”. Podobnie, sylabus do przedmiotu „Pierwsza pomoc przedmedyczna” przewiduje w ramach warunków zaliczenia ćwiczeń, końcową weryfikację efektów uczenia się w postaci sprawdzianu praktycznego. Jednak w tym wypadku metoda weryfikacji umiejętności została opisana zbyt ogólnie.

Kolejną, istotną z punktu widzenia ocenianego obszaru procedurą, jest „procedura P-WSZJK10 Proces dyplomowania”. Jak wskazuje Wnioskodawca, jej celem jest ujednoczenie działań, pojęć, wzorów dokumentów i odpowiedzialności wszystkich uczestników biorących udział w procesie dyplomowania, tj. studentów, promotorów prac, dyrektorów instytutów, kierowników zakładów oraz pracowników Działu Toku Studiów. Procedura normuje m.in. proces dyplomowania na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia, w tym zasady wydawania i zatwierdzania tematów prac dyplomowych (wybór promotora, dobór, zatwierdzanie i zmianę tematu), przygotowania pracy dyplomowej (kryteria doboru promotora i recenzenta, wraz z ich prawami i obowiązkami oraz prawa i obowiązki studenta dyplomanta), przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz archiwizacji prac dyplomowych. Procedura określa również rodzaj dokumentacji związanej z realizacją procesu dyplomowania, o której stanowią Regulamin studiów, Procedura antyplagiatowa, Procedura oceny pracy dyplomowej oraz Regulaminy egzaminu dyplomowego dla poszczególnych instytutów lub zakładów. Odrębną procedurą, która dotyczy oceny pracy dyplomowej jest procedura P-WSZJK-11. Według Wnioskodawcy, jej celem jest ujednoczenie działań, pojęć, wzorów dokumentów i odpowiedzialności wszystkich uczestników biorących udział w procesie oceniania pracy dyplomowej. Procedura określa w szczególności zasady oceny pracy dyplomowej dokonywanej przez promotora i recenzenta, w tym zasady wypełniania przez nich formularzy oceny pracy dyplomowej (Wniosek, s. 16-17).

Przedstawione powyżej zasady weryfikacji i oceny efektów uczenia się, które student wnioskowanego kierunku ma osiągnąć w trakcie całego cyklu kształcenia, należy uznać za właściwe. Wprawdzie ocena ta jest dokonywana bez zapoznania się treścią poszczególnych procedur, jednak – o czym warto wspomnieć – Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia został przez Wnioskodawcę wprowadzony w 2014 roku, a w roku 2019 Uczelnia uzyskała zgodę na uruchomienie kierunku studiów drugiego stopnia Bezpieczeństwo wewnętrzne.

Kryterium 4. Kompetencje, doświadczenie, kwalifikacje i liczebność kadry prowadzącej kształcenie oraz rozwój i doskonalenie kadry

Wnioskodawca przedstawił informacje o 19 nauczycielach akademickich, którym planuje powierzyć prowadzenie zajęć w ramach wnioskowanego kierunku. Sylwetki 17 z nich opisano we wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów (Wniosek, s. 43-45), zaś pozostałych 2 w dokumencie pn. „ZAŁ. 1A” (plik umieszczony w folderze pn. „Załącznik 1 Informacje o zatrudnieniu, kompetencje, doświadczenie”, który został umieszczony w folderze folderów pn. „Załączniki uzupełniające”). W powyższej grupie 4 osoby są zatrudnione w Uczelni jako podstawowym miejscu pracy, 4 jako dodatkowym miejscu pracy, natomiast 11 osób Wnioskodawca planuje zatrudnić od 1 października 2020 roku. Jednocześnie, zgodnie z deklaracją Wnioskodawcy, z dniem 1 października 2020 roku uczenia ma się stać podstawowym miejscem pracy zarówno dla nauczycieli nowo zatrudnianych, jak i zatrudnionych obecnie w Uczelni jako w dodatkowym miejscu pracy. Deklaracja Wnioskodawcy – z jednym wyjątkiem – znajduje potwierdzenie w oświadczeniach wskazanych przez niego nauczycieli. W dokumentacji brak bowiem oświadczenia dra inż. Mariusza Stopy, jest natomiast oświadczenie mgra Krzysztofa Sośnickiego. Jednak drugiego z wymienionych Uczelnia nie opisuje jako nauczyciela mającego prowadzić zajęcia na wnioskowanym kierunku.

W grupie nauczycieli, którym Wnioskodawca zmierza powierzyć prowadzenie zajęć, można wyróżnić 2 osoby, które posiadają stopnie naukowe doktora habilitowanego, 6 osób ze stopniami naukowymi doktora (w tym dr inż. Mariusz Stopa) oraz 11 osób posiadających tytuł zawodowy magistra.

Spośród 8 nauczycieli, którzy posiadają stopnie naukowe, 2 osoby uzyskały stopnie naukowe w dyscyplinie nauki o bezpieczeństwie (w tym jeden doktor habilitowany) oraz mają doświadczenie zawodowe związane z ochroną bezpieczeństwa państwa (Wydział Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Urzędu Wojewódzkiego; Państwowa Straż Pożarna), 4 w dyscyplinie historia (w tym jeden doktor habilitowany), 1 w dyscyplinie nauki prawne oraz 1 w dyscyplinie nauki o zdrowiu. Spośród 6 osób, które uzyskały stopnie naukowe poza dyscypliną nauki o bezpieczeństwie lub równorzędną (nauki o obronności, nauki wojskowe), 2 osoby posiadają dorobek naukowy oraz doświadczenie zawodowe zbieżne z przedmiotem badań tej dyscypliny (Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Siły Zbrojne RP), zaś dorobek naukowy i doświadczenie zawodowe pozostałych 4 – nie ma istotnego związku z dyscypliną nauki, do której przyporządkowano wnioskowany kierunek.

Bardzo pozytywnie należy ocenić dobór 11 nauczycieli akademickich, którzy legitymują się tytułem zawodowym magistra. Wszystkie osoby z tej grupy mają bogate doświadczenie zawodowe, które jest związane ze służbą w państwowych formacjach realizujących zadania związane z bezpośrednim zwalczaniem zagrożeń bezpieczeństwa państwa. Doświadczenie zawodowe 4 osób związane jest ze Strażą Graniczną, 3 ze Służbą Więzienną, 2 z Policją, po 1 z Państwową Strażą Pożarną i Państwowym Ratownictwem Medycznym.

Strukturę kadry akademickiej wnioskowanego kierunku należy ocenić pozytywnie. Spośród 19 nauczycieli, aż 15 ma doświadczenie zawodowe związane z ochroną i obroną różnych sektorów bezpieczeństwa państwa, co wypada uznać za kluczowe w wypadku studiów pierwszego stopnia o profilu praktycznym.

Właściwa struktura kadry przedstawionej przez Wnioskodawcę znalazła swoje odzwierciedlenie w prawidłowym przydziale zajęć dydaktycznych. Co do zasady zostały one bowiem powierzone do realizacji osobom, których kwalifikacje naukowe oraz doświadczenie zawodowe są zbieżne z tematyką zajęć. Tylko w przypadku przydziału zajęć dwóm nauczycielom akademickim wypada zgłosić zastrzeżenia. Dotyczy to powierzenia zajęć dr. hab. Robertowi Lipertowi z przedmiotów „Bezpieczeństwo wewnętrzne Unii Europejskiej”, „Bezpieczeństwo państwa”, „Wybrane organizacje międzynarodowe w zakresie bezpieczeństwa” oraz dr. Marcinowi Paszkiewiczowi z przedmiotu „Aktualne zagrożenia bezpieczeństwa w Polsce, UE i na świecie”. Pierwszy z wymienionych jest doktorem habilitowanym w dyscyplinie historia i nie ma ani doświadczenia zawodowego, ani dorobku naukowego w zakresie wskazanych przedmiotów (podstawowy profil dorobku naukowego obejmuje historię społeczno-gospodarczą terenów Galicji). Z kolei drugi z wymienionych nauczycieli akademickich jest doktorem w dyscyplinie historia i także nie ma doświadczenia zawodowego oraz dorobku naukowego w zakresie wskazanego przedmiotu (podstawowy profil dorobku naukowego obejmuje historię najnowszą powiatu sanockiego).

W sekcji 6.6. wniosku o pozwolenia na utworzenie studiów „Planowany przydział i wymiar zajęć dla nauczycieli akademickich oraz innych osób, proponowanych do prowadzenia zajęć”, brak informacji o osobach, którym Wnioskodawca zamierza powierzyć prowadzenie seminariów dyplomowych. Informacje na ten temat można jednak odnaleźć w sylabusie do przedmiotu „Seminarium dyplomowe”. Z jego treści wynika, że do prowadzenia zajęć z tego przedmiotu przewidziano czterech nauczycieli akademickich. Dwóch z nich legitymuje się stopniami naukowymi w dyscyplinie, do której przyporządkowany jest wnioskowany kierunek oraz ma bogate doświadczenie zawodowe w służbie na rzecz bezpieczeństwa państwa. Kolejny nauczyciel posiada stopień naukowy w dyscyplinie historia oraz bogate doświadczenie w służbie na rzecz bezpieczeństwa państwa. Ostatni z proponowanych nauczycieli, Pani Magdalena Materniak, jest doktorem w dyscyplinie nauki prawne i nie posiada dorobku naukowego (dorobek naukowy w zakresie prawa wyznaniowego) oraz doświadczenia

zawodowego, które uzasadniałyby prowadzenie zajęć z przedmiotu „Seminarium dyplomowe” na kierunku studiów bezpieczeństwo wewnętrzne. W tym wypadku proponowany przydział zajęć powinien zostać skorygowany.

Liczba godzin przydzielona do realizacji poszczególnym nauczycielom akademickim nie przekracza pensów nominalnych, które są przypisane do ich stanowisk. Zgodnie z deklaracją Wnioskodawcy, pozostałe do wypełnienia pensów godziny zostaną przez nich zrealizowane na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne drugiego stopnia lub na innych kierunkach prowadzonych przez Uczelnię (Wniosek, s. 45).

Kryterium 5. Infrastruktura i zasoby edukacyjne wykorzystywane w realizacji programu studiów oraz ich doskonalenie

We wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów zawarta jest informacja, iż Uczelnia dysponuje obiektami zlokalizowanymi w kompleksie złożonym z pięciu budynków położonych przy ulicy Mickiewicza 21 (budynki A, B, D, E i F) oraz jednego budynku przy ulicy.

Reymonta 6 (budynek C) w Sanoku. Prawo Uczelni do powyższych budynków zostało potwierdzone kopiami aktów notarialnych (folder pn. „Załącznik 4 – kopie dodatkowej dokumentacji” umiejscowiony w folderze pn. „Załączniki uzupełniające”). Całkowita powierzchnia użytkowa wszystkich budynków wynosi 11157,85 m². W budynku E znajduje się Uczelniane Centrum Sportowo-Dydaktyczne, w którym umiejscowiono pełnowymiarową halę sportową z zapleczem i miejscem dla widowni, salę fitness, salę rehabilitacyjną oraz siłownię. Jak wskazuje Wnioskodawca, powierzchnia wszystkich sal dydaktycznych w budynku E zajmuje 1720,63 m², budynku A – 419,82 m², budynku B – 843,76 m², budynku C – 738,64 m², budynku D – 489,65 m² oraz budynku F – 727,12 m². Łączna powierzchnia pomieszczeń przeznaczonych na prowadzenie zajęć dydaktycznych, którą dysponuje Uczelnia wynosi 4939,62 m². Ich szczegółowy wykaz, zawierający informację o lokalizacji, oznaczeniu, ogólnym przeznaczeniu, powierzchni oraz liczbie miejsc, został przekazany przez Wnioskodawcę w odrębnym dokumencie (dokument pn. „Wykaz sal dydaktycznych UP” umieszczony w folderze pn. „Załącznik 7 – kopie dokumentacji”).

Zgodnie z deklaracją Wnioskodawcy, cztery uczelniane budynki zostały przystosowane do nauczania osób niepełnosprawnych ruchowo. Zostały one wyposażone w windy oraz specjalistyczne urządzenia ułatwiające poruszanie się osób niesprawnych ruchowo i osób poruszających się na wózkach inwalidzkich. Powyższe działania Uczelni należy uznać za zgodne z dyspozycją art. 11 ust. 1 pkt 6 lit. b ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, w myśl której jednym z podstawowych zadań Uczelni jest stwarzanie osobom z niepełnosprawnością warunków do pełnego udziału w kształceniu.

Niestety, zarówno we wniosku o pozwolenie na utworzenie kierunku studiów, jak i dołączonej do niego dokumentacji, nie ma informacji o wyposażeniu specjalistycznym sal dydaktycznych, które jest niezbędne do prawidłowej realizacji zajęć na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne. Kwestia ta była już przedmiotem omówienia przy okazji oceny wypełnienia kryterium 2. Kształtowanie umiejętności i osiąganie celów uczenia się wskazanych w sylabusach takich przedmiotów, jak „Nowe technologie informacyjne i bezpieczeństwo teleinformatyczne”, „Cyberprzestępczość – wprowadzenie”, „Podstawy strzelectwa bojowego”, „Pierwsza pomoc przedmedyczna” czy „Łączność telefoniczna i radiotelefoniczna w podmiotach wspierających krajowy system ratowniczo-gaśniczy”, wymaga specjalistycznie wyposażonych pomieszczeń dydaktycznych. W szczególności dotyczy to kształtowania takich umiejętności, jak: identyfikacja symptomów związanych z zagrożeniami generowanymi przez sieć lub w sieci Internet; posługiwanie się technikami komputerowymi w celu dokumentowania i prezentowania wyników rozwiązywanych zadań; analizowanie zagrożenia dla bezpieczeństwa i prywatności w sieci w wymiarze współczesnym i formułowanie wstępnych założeń zapobiegania tym zjawiskom (por. sylabus do przedmiotu „Nowe technologie informacyjne i bezpieczeństwo teleinformatyczne”), obsługa różnych systemów telekomunikacyjnych (por. sylabus do przedmiotu „Łączność telefoniczna i radiotelefoniczna w podmiotach wspierających

krajowy system ratowniczo – gaśniczy”), wykonywanie strzelania z broni palnej długiej z lufą gwintowana i gładką, krótkiej rewolwer, pistolet o kalibrze 22 LR (5,6mm) 5,56 mm, 7,62 mm, 7,65 mm, 9mm parabellum, 9 mm Makarow, 38 special; umiejętność celnego strzelania z broni palnej kaliber 22 LR do tarczy sportowej ze wszystkich postaw strzeleckich; umie celnie strzelać z bojowej palnej kaliber 5,56 mm, 7,62 mm, 7,65 mm, 9 mm parabellum, 9 mm Makarow, 38 special do tarczy sportowej ze wszystkich postaw strzeleckich (por. sylabus do przedmiotu „Podstawy strzelectwa bojowego”), wdrażanie algorytmu BLS AED u dorosłych i dzieci, zaopatrywanie ran, tamowanie krwotoków tętnicznych i żylnych, unieruchamianie złamań (por. sylabus do przedmiotu „Pierwsza pomoc przedmedyczna”), identyfikacja symptomów związanych z cyberprzestępczością w sektorze finansowym, analiza i interpretacja symptomów cyberprzestępczości, projektowanie działań zmierzających do ograniczenia różnych przejawów cyberprzestępczości, stosowanie podstawowych działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania cyberprzestępczości (por. sylabus do przedmiotu „Cyberprzestępczość – wprowadzenie”). Zgodnie z treścią § 6 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 września 2018 r. w sprawie studiów, zajęcia kształtujące umiejętności praktyczne, przewidziane w programie studiów o profilu praktycznym, mają być prowadzone: w warunkach właściwych dla danego zakresu działalności zawodowej oraz w sposób umożliwiający wykonywanie czynności praktycznych przez studentów. Uczelnia nie wykazała, że powyższy warunek został spełniony.

Wnioskodawca – o czym była już mowa w uwagach do kryterium 2 – prawidłowo dobrał miejsca odbywania praktyk zawodowych, jednak nie wykazał, że stworzył pełną, prawną gwarancję ich realizacji przez instytucje wskazane w programie studiów. Natomiast w tym miejscu należy zwrócić uwagę na poważne zastrzeżenia natury organizacyjnej, związane z realizacją proponowanych praktyk zawodowych.

Według planu studiów, realizacja praktyk zawodowych ma się modułowo odbywać w semestrach od II do V. W planie studiów Wnioskodawca wskazuje, w jednostkach jakiej instytucji, oraz przez ile godzin studenci będą odbywali praktyki, a także ile tygodni danego semestru zostało przewidziane na realizację praktyk. Przykładowo, w semestrze II przewidziano praktyki w Komendzie Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej w Sanoku, w wymiarze 180 godzin oraz w Bieszczadzkiem Pogotowiu Ratunkowym SPZOZ w Sanoku, w wymiarze 60 godzin. W planie wnioskowanych studiów na odbycie praktyki w pierwszej z wymienionych instytucji przewidziano 4,5 tygodnia, zaś w drugiej – 1,5 tygodnia. Zatem łącznie w II semestrze wnioskowanych studiów, studenci mają zrealizować 240 godzin praktyki zawodowej w okresie 6 tygodni. Jednak Wnioskodawca powinien wziąć także pod uwagę, że w zapisach większości porozumień w sprawie organizacji praktyk zawodowych, zawarte są poważne ograniczenia natury organizacyjnej. Zgodnie z treścią większości porozumień, instytucja przyjmująca studentów „umożliwia zrealizowanie praktyk zawodowych dla przewidywanej liczby 30 studentów przyjętych na pierwszy rok, ustala się, że jednocześnie grupa nie będzie przekraczać 5 osób” (tak m.in.: § 1 pkt 1 porozumienia z 24.06.2020 r. z Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Sanoku oraz § 2 ust. 1 aneksu z 25.06.2020 r. do porozumienia z Bieszczadzkiem Pogotowiem Ratunkowym SPZOZ w Sanoku. Wyróżnienie tekstu – PB). W konsekwencji, w wypadku 30 studentów pierwszego roku powstaje 6 grup po 5 osób, które nie będą mogły realizować praktyk równolegle w wybranej instytucji. Innymi słowy, dopiero po zakończeniu praktyk przez jedną grupę studentów, instytucja przyjmująca będzie mogła przyjąć kolejną grupę. Z powyższego wynika, że w II semestrze wnioskowanych studiów, praktyki całego trzydziestoosobowego rocznika nie mogą zostać zrealizowane w okresie 6 tygodni. W świetle postanowień zawartych we wskazanych porozumieniach, realizacja tej części praktyk wymagałaby aż 36 tygodni, w wypadku ich sekwencyjności albo 27 tygodni, jeżeli kolejność realizacji praktyk nie ma znaczenia (4,5 tygodnia x 6 grup = 27 tygodni). Oczywiście w takim wypadku praktyki musiałyby być prowadzone przez cały semestr, a studenci w nich uczestniczący nie mogliby uczęszczać na

pozostałe zajęcia, które odbywałyby się równolegle. Sytuacja wygląda podobnie w wypadku praktyk zawodowych przewidzianych do realizacji w pozostałych semestrach.

Sytuację dodatkowo komplikuje fakt, iż zgodnie z treścią większości przedstawionych porozumień w sprawie organizacji praktyk zawodowych, instytucje przyjmujące studentów na praktyki zobowiązują się umożliwić „zrealizowanie praktyk zawodowych dla przewidywanej liczby 30 studentów przyjętych na pierwszy rok” (tak porozumienia i aneksy do porozumień Uczelni z Bieszczadzkiem Pogotowiem Ratunkowym, GOPR Grupą Bieszczadzką, Komendą Powiatową Policji w Sanoku, Komendą Powiatową Państwowej Straży Pożarnej w Sanoku, Urzędem Miasta Sanoka). Tymczasem z planu studiów wynika, że praktyki zawodowe będą realizowane na pierwszym, drugim i trzecim roku studiów. Zatem w pełnym cyklu kształcenia Uczelnia musi zapewnić możliwość realizacji praktyk zawodowych nie dla 30, ale dla 90 studentów. Trzeba również pamiętać, że w wypadku Bieszczadzkiego Pogotowia Ratunkowego, GOPR Grupy Bieszczadzkiej oraz Urzędu Miasta Sanoka nie zawarto odrębnych porozumień dotyczących studentów wnioskowanego kierunku, ale jedynie aneksowano porozumienia, które Uczelnia zawarła uprzednio w odniesieniu do prowadzonego już kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne studia drugiego stopnia. Zatem będą one prawną podstawą do realizacji praktyk zawodowych na dwóch kierunkach studiów. W konsekwencji może się okazać, że instytucja organizująca praktykę przyjmując zadeklarowanych 30 studentów kierunku pierwszego stopnia Bezpieczeństwo wewnętrzne, nie będzie już w stanie zrealizować praktyk dla studentów kierunku drugiego stopnia, których także porozumienia obejmują.

Ogólna ocena możliwości korzystania przez studentów z zasobów bibliotecznych oraz z elektronicznych zasobów wiedzy jest pozytywna. Zgodnie z treścią wniosku o pozwolenie na utworzenie studiów, Uczelniana biblioteka funkcjonuje od ponad 17 lat. Jest ona zlokalizowana w jednym ze skrzydeł budynku F, w którym znajdują się wypożyczalnia, czytelnia oraz magazyn wyposażony w przesuwane regały. Według deklaracji Wnioskodawcy, księgozbiór biblioteki liczy 20 952 woluminy, 234 pozycje zbiorów audiowizualnych, 23 egzemplarze zbiorów kartograficznych oraz 1 469 publikacji elektronicznych dostępnych na platformie Libra Ibuk.pl. i 99 publikacji elektronicznych dostępnych w bibliotece NASBI (stan na dzień 17.01.2020 r.). Biblioteka prenumeruje także 43 tytuły czasopism. Zgodnie z polityką Uczelni, zbiory biblioteki gromadzone są na potrzeby kierunków i specjalności studiów, które są prowadzone przez Uczelnię, a ich rozbudowa odbywa się na podstawie zamówień złożonych przez poszczególne komórki dydaktyczne. Ponadto studenci mają dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki i Cyfrowej Wypożyczalni Publikacji Naukowych Academica.

Kwestią, która wymaga odrębnej uwagi jest oceny zasobu biblioteki z punktu widzenia potrzeb wnioskowanego kierunku. Wnioskodawca wskazuje, że w zasobach biblioteki znajduje się 189 publikacji z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego, w tym 64 publikacje prawnicze, których wykaz został wymieniony w załączniku nr 8 (Wniosek, s. 57). Niestety, stwierdzenie to zawiera istotną sprzeczność. Przyporządkowanie zasobów bibliotecznych do kierunków studiów, zaś kierunków studiów do dyscyplin naukowych wyznacza tu jasną granicę podziału. W konsekwencji publikacje prawnicze nie są publikacjami z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego jako subdyscypliny nauk o bezpieczeństwie, ale z zakresu dyscypliny nauk prawnych. Ponadto, bliższa analiza wykazu pozostałych 124 publikacji, które Wnioskodawca uznał za publikacje z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego wykazuje, że ponad połowa z nich to publikacje z obszaru innych niż nauki o bezpieczeństwie dyscyplin naukowych, takich jak nauki o zarządzaniu i jakości, nauki o polityce i administracji, historia czy ekonomia i finanse (plik umieszczony w folderze pn. „Załącznik 8 – opis zasobów bibliotecznych”). Oczywiście wszystkie one mogą być wykorzystywane na potrzeby wnioskowanego kierunku, jednak nie czyni ich to publikacjami z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego jako dyscypliny nauk o bezpieczeństwie. Powyższe wskazuje, na niewielkie nasycenie zasobów bibliotecznych specjalistycznymi publikacjami z obszaru dyscypliny naukowej, do której przypisany jest wnioskowany kierunek. Taka potrzeba jest niezwykle istotna, zważywszy na konieczność przygotowania w jego ramach prac dyplomowych. Co znamienne, w omawianym wykazie brak choćby jednej

publikacji z zakresu metodologii badań nad bezpieczeństwem czy pisania w tym zakresie prac dyplomowych. Warto zaznaczyć, iż takie opracowania są dostępne na rynku księgarskim (np. A. Wawrzusiszyn, Praca dyplomowa z bezpieczeństwa. Wprowadzenie do badań. Wyd. Dyfin, 2016; J. Janczak, M. Kowalewski, Poradnik wykonania pracy dyplomowej z nauk o bezpieczeństwie. Oficyna Wydawnicza Politechniki Warszawskiej, 2015). W załączonym przez Wnioskodawcę wykazie występują także bardzo poważne braki z punktu widzenia literatury zalecanej w sylabusach do przedmiotów. Przykładowo, sylabus z przedmiotu „Patologie społeczne – podstawowe zagadnienia” wymienia 3 pozycje literatury podstawowej i 4 pozycje literatury uzupełniającej. W omawianym wykazie, nota bene zatytułowanym „Opis zasobów bibliotecznych oraz elektronicznych zasobów wiedzy obejmujących literaturę zalecaną na kierunku Bezpieczeństwo Wewnętrzne dostępnych w Bibliotece Uczelni (Wykaz publikacji dostępnych w bibliotece - 189 tytuły w tym 64 publikacje prawnicze)”, nie ma ani jednej z 7 wymienionych w tym sylabusie publikacji. Podobnie, w wypadku sylabusa do przedmiotu „Terroryzm – przyczyny, zwalczanie” w wykazie nie ma żadnej z 4 pozycji literatury podstawowej i 3 pozycji literatury uzupełniającej. Natomiast w wykazie znajdują się 2 pozycje literatury poświęcone zjawisku terroryzmu, do których sylabus jednak nie odsyła. Powyższe wskazuje, że nawet w wypadku niewielkich zasobów bibliotecznych z zakresu bezpieczeństwa wewnętrznego, nie zostały one skorelowane z treścią sylabusów.

Kryterium 6. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w konstruowaniu, realizacji i doskonaleniu programu studiów oraz jej wpływ na rozwój kierunku

Wnioskodawca przedstawił argumentację, która w przekonujący sposób uzasadnia potrzebę utworzenia wnioskowanego kierunku. Przede wszystkim wskazał on na konieczność zapewnienia subregionowi sanockiemu oraz sąsiadującym z nim obszarom, specjalistów przygotowanych zapobiegania i neutralizacji zagrożeń bezpieczeństwa wewnętrznego państwa (Wniosek, s. 5). Powyższą opinię potwierdza treść listów intencyjnych interesariuszy zewnętrznych (dokumenty zamieszczone w folderze pn. „Załącz. 9 – kopie porozumień z pracodawcami” oraz w folderze pn. „Załącz. 5 Kopie porozumień z pracodawcami”, który został umieszczony w folderze folderów pn. „Załączniki uzup.”). Warto szczególnie zwrócić uwagę na pismo Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej z dnia 4 lutego 2020 r., w którym zwraca się uwagę na plany Ministerstwa Sprawiedliwości utworzenia na Podkarpaciu dwóch jednostek penitencjarnych. W tym kontekście Inspektorat wyraża przekonanie, że absolwenci wnioskowanego kierunku „znajdą niewątpliwie zatrudnienie w obszarze wymiaru sprawiedliwości”. Ponadto w pozostałych listach intencyjnych (wszystkie one mają taką samą treść) sygnowanych przez Komendę Wojewódzką Policji w Rzeszowie z dnia 4 lutego 2020 r., Komendę Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Rzeszowie z dnia 4 lutego 2020 r., Starostwo Powiatowe w Sanoku z dnia 10 lutego 2020 r. oraz Urząd Miasta Sanoka z dnia 10 lutego 2020 r., interesariusze wskazują, że „zapotrzebowanie na specjalistów w obszarze bezpieczeństwa i porządku publicznego, zarządzania kryzysowego, obronności i ratownictwa wydaje się w tej części kraju szczególnie wysokie”, zaś „kształcenie na poziomie studiów pierwszego stopnia na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne w Uczelni Państwowej im. Jana Grodka w Sanoku pozwoliłoby wielu osobom na uzyskanie wyższych kwalifikacji, a tym samym rozwój zawodowy”. Jednocześnie każdy z powyższych interesariuszy zadeklarował, że po uruchomieniu wnioskowanego kierunku zawrze z Uczelnią umowę o współpracy, „celem konsultowania z nim programu studiów oraz umożliwienia studentom odbywania w jego obiektach zajęć dydaktycznych i praktyk”. Jedynie dla porządku należy odnotować, iż Wnioskodawca dołączył do wniosku także listy intencyjne GOPR Grupa Bieszczadzka w Sanoku z dnia 15 lutego 2019 r. oraz Bieszczadzkiego Pogotowia Ratunkowego SPZOZ w Sanoku również z dnia 15 lutego 2019 r. Jednak nie mogą one być brane pod uwagę przy formułowaniu niniejszej oceny, ponieważ – zgodnie z ich treścią – dotyczyły „powołania studiów magisterskich na kierunku Bezpieczeństwo wewnętrzne”, które zostały już utworzone przez Wnioskodawcę w ubiegłym roku.

Ważnym argumentem społecznym, do którego odwołuje się Wnioskodawca, jest „uzupełnienie kolejnego poziomu edukacji w szkołach średnich z rejonu Sanoka, Rymanowa, Krosna, Miejsca Piastowego, w których uczy się młodzież w klasach mundurowych m. in. o profilu policyjnym, wojskowym” (Wniosek, s. 8). Według szacunków Wnioskodawcy do tzw. oświatowych klas mundurowych uczęszcza łącznie blisko 200 uczniów. Zatem należy podzielić pogląd przywołany we wniosku o pozwolenie na utworzenie kierunku, zgodnie z którym utworzenie wnioskowanego kierunku „umożliwi wyrównanie szans na rynku pracy młodzieży pochodzącej z małych miasteczek i wsi, której często nie stać na kształcenie się w dużych ośrodkach akademickich” (tamże, s. 8).

Kryterium 7. Warunki i sposoby podnoszenia stopnia umiędzynarodowienia procesu kształcenia na kierunku

W programie studiów w przedmiotach grupy treści ogólnych uwzględniono przedmiot „Język obcy”. Z sylabusów dołączonych do wniosku o pozwolenie na utworzenie kierunku studiów wynika, że student ma do wyboru: język angielski albo niemiecki. Zajęcia z języka obcego zostały zaplanowane w II, III, IV i V semestrze studiów, w wymiarze 30 godzin z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów w każdym z tych semestrów.

Łączny wymiar przedmiotu wynosi 120 godzin zajęć z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego i studentów oraz 80 godzin samodzielnej pracy studenta.

Kwestie dotyczące nauczania języka obcego były już wcześniej wpadkowo omawiane. Przede wszystkim warto przypomnieć sprzeczności występujące w samym opisie efektów uczenia się. Wymagania wynikające z 6 poziomu PRK zostały przez Wnioskodawcę prawidłowo odzwierciedlony w kierunkowym efekcie uczenia się EK_K_U09, zgodnie z którym absolwent wnioskowanego kierunku „umie posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego”. Niestety, już w efekcie EK-K_K08, Wnioskodawca stwierdza, że absolwent studiów „posiada umiejętność rozumienia tekstu pisanego, słuchanego, czytanego na poziomie B1”, zaś w efekcie EK_K_U14 – „potrafi nawiązać rozmowę, zna podstawowe słownictwo”. Jest zdecydowanie nieodpowiednia dla wymaganego poziomu B2. Zarówno umiejętność nawiązania rozmowy i znajomość podstawowego słownictwa, jak i osiągnięcie umiejętności językowych na poziomie B1 ESOKJ nie jest zgodne z wymogami 6 poziomu PRK.

Powyższy problem znajduje swoje rozwinięcie w treści sylabusów do przedmiotu „Język obcy”. Jednym z celów tego przedmiotu uczyniono bowiem osiągnięcie przez studenta „umiejętności językowych na poziomie B1/B2 wg ESOKJ”. Ponadto, wbrew deklaracjom Wnioskodawcy zawartym we wniosku o pozwolenie na utworzenie kierunku studiów, cele przedmiotu wskazane w sylabusach w żaden sposób nie uwzględniają języka specjalistycznego z zakresu bezpieczeństwa. Także w tematyce ćwiczeń określonej w sylabusach brak odniesienia do takiego specjalistycznego języka. Zgodnie z sylabusem, tematy ćwiczeń są bowiem związane z językiem ogólnym i zostały określone jako „Dane personalne”; „Dom /Szkoła/Praca/Czas wolny”; „Żywność/Zdrowie”; „Zakupy/Usługi/Życie rodzinne i towarzyskie/Uczucia”; „Nauka, technika, postęp”; „Zagrożenia współczesnego świata/Świat przyrody/Ochrona środowiska”; „Polityka, państwo, obywatel/Kultura i sztuka, Media”; „Podróżowanie/Nawiązywanie kontaktów”; „Elementy wiedzy o krajach anglojęzycznych”. Zatem w tematyce ćwiczeń brak jakichkolwiek odniesień do podstawowych treści przekazywanych w ramach przedmiotów kształcenia kierunkowego. Duże wątpliwości rodzi także dobór podręczników, które w sylabusach zostały umieszczone w wykazie literatury podstawowej. Wprawdzie w sylabusie do języka angielskiego wprost nie wskazano poziomu zalecanego podręcznika, jednak w księgarniach – w podanym składzie osobowym autorów – widnieje on jako „Elementary Student's Book” [zapis w sylabusie: „Clive Oxenden, Christina Latham-Koenig, Paul Selingen, New English File (podręcznik i ćwiczenia), Oxford University Press”]. Z kolei w sylabusie języka niemieckiego sam tytuł zalecanej literatury podstawowej ujawnia, że jest ona przeznaczona dla poziomu A1- B1 ESOKJ [zapis w sylabusie: „Sandra Evans, Angela Pude, Franz Specht,

Menschen A1-B1 (podręcznik i ćwiczenia), Hueber Verlag“]. Warto w tym miejscu odnotować, iż na rynku wydawniczym są dostępne podręczniki do nauki języka angielskiego o profilu, który jest właściwy dla potrzeb wnioskowanego kierunku. Dobrym przykładem jest tu podręcznik autorów A.M. Sendur, A. Warecka (2012) English for Safety, Security and Law Enforcement. Wyd. AFM, czy też Ch. Boyle, I. Chersan (2019) English for Law Enforcement Student's Book. Wyd. Macmillan. Niestety, publikacje tego rodzaju nie zostały przewidziane w sylabusach nawet jako literatura uzupełniająca. Potwierdza to tezę o braku specjalistycznego słownictwa z zakresu bezpieczeństwa, właściwego dla wnioskowanego kierunku studiów, w nauczaniu języka obcego.

Poczynione powyżej uwagi wyraźnie wskazują, że Wnioskodawca nie gwarantuje spełnienia warunku ustanowionego w załączniku do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 listopada 2018 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia efektów uczenia się dla kwalifikacji na poziomie 6–8 Polskiej Ramy Kwalifikacji, zgodnie z którym student potrafi posługiwać się językiem obcym na poziomie B2 Europejskiego Opisu Kształcenia Językowego.

Poza zajęciami z przedmiotu „Język obcy”, Uczelnia ani we wniosku o pozwolenie na utworzenie kierunku studiów, ani w programie studiów, nie deklaruje prowadzenia zajęć lub grup zajęć w języku obcym. Ponadto, we wniosku o pozwolenie na utworzenie kierunku studiów nie przedstawiono żadnych sprecyzowanych zamierzeń, które dotyczyłyby współpracy międzynarodowej oraz wykorzystania jej jako płaszczyzny do umiędzynarodowienia kształcenia na wnioskowanym kierunku studiów.

Z informacji zawartych na internetowych stronach Uczelni wynika, że jest ona aktywnym uczestnikiem programu Erasmus+ (<https://up-sanok.edu.pl/erasmus/partnerzy-erasmus>, dostęp: 31.07.2020). Poza liczną grupą zagranicznych partnerów wspomnianego programu, Uczelnia ma również podpisane odrębne umowy o współpracy z sześcioma zagranicznymi uczelniami (cztery uczelnie z Ukrainy oraz po jednej z Białorusi i Norwegii).

Kryterium 8. Wsparcie studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy oraz rozwój i doskonalenie form wsparcia

Wniosek zawiera informacje o wybranych aspektach wsparcia studentów w uczeniu się, rozwoju społecznym, naukowym lub zawodowym i wejściu na rynek pracy. Pozytywnie należy ocenić informację Wnioskodawcy na temat systemu pomocy materialnej dla studentów oraz systemu wspierania osób niepełnosprawnych, w tym podejmowanych w tym zakresie działań infrastrukturalnych. Natomiast za zdecydowanie niewystarczające należy uznać informacje na temat wsparcia i faktycznej aktywności studenckich kół naukowych, wspierania podstawowych potrzeb bytowych studentów oraz systemu pomocy studentom w wejściu na rynek pracy. W tym względzie dokonanie oceny było niemożliwe.

Kryterium 9. Publiczny dostęp do informacji o programie studiów, warunkach jego realizacji i osiągniętych rezultatach

W Uczelni funkcjonuje Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia. Jak informuje Wnioskodawca, zostały w nim zawarte procedury, których celem jest zapewnienia publicznej dostępności opisu efektów uczenia się, systemu ich oceny oraz weryfikacji. Zgodnie z nimi student ma dostęp do informacji na temat programu i planu studiów za pośrednictwem tablicy ogłoszeń właściwego zakładu lub u kierownika takiego zakładu, u opiekuna roku oraz w Dziale Toku Studiów. Sylabusy są przedstawiane na pierwszych zajęciach ze studentami oraz omawiane pod kątem zakładanych efektów uczenia się, ich oceny i weryfikacji (Wniosek, s. 23). Ponadto, na co zwraca uwagę Wnioskodawca, Uczelnia posiada internetowy system dziekanatowy, który usprawnia kontakt studentów z Działem Toka Studiów i wykładowcami. Podstawowe znaczenie mają tu moduły e-student i e-prowadzący.

Niezależnie od powyższego, Uczelnia zapewnia nieograniczony publiczny dostęp do informacji zamieszczonych na uczelnianej stronie internetowej Uczelni.

Kryterium 10. Polityka jakości, projektowanie, zatwierdzanie, monitorowanie, przegląd i doskonalenie programu studiów

Wniosek o pozwolenie na utworzenie kierunku studiów zawiera informację o budowie, funkcjach i zadaniach wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia. Obejmują one także zadania związane z doskonaleniem programu studiów. Strukturę opisanego systemu i jego procedury wypada uznać za poprawne. Jednak biorąc po uwagę rozmiar zastrzeżeń sformułowanych w niniejszej recenzji, wypada mieć pewne obawy dotyczące skuteczności jego stosowania.

